Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 3 din

Zasavski udarnik

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA TRBOVLJE

Leto III. TRBOVLJE, 16. junija 1950. Štev. 24.

Delovni kolektivi trboveljskega okraja v borbi za izvršitev polletnega plana

Rudarji rudnika Trbovlje v borbi za dosego polletnega plana

Bitka za dosego polletnega plana, ki se bije po naših revirjih, je zajela veliko večino rudarjev in brigad, ki se v medsebojnem tekmovanju kosajo za čimprejšnjo izpolnitev in prekoračenje planske naloge. Borba, ki traja že več kot tri leta za izvršitev petletnega plana, je prerodila naše rudarje. Na delo ne gledajo tako kot v stari kapitalistični Jugoslaviji, marveč delajo z zavestjo in neutrudnim delom za dobrobit nas vseh.

Prav sedaj se je močno razvilo tekmovanje v naših rudnikih in dobilo zelo dober odziv tudi pri rudarjih, ki ne delajo še po novem brigadnem načinu dela. Danes, ko se naše brigade bojujejo za dosego polletnega plana, se seznanja naša javnost z imeni kot n. pr. Zagorišek, ki je s svojo brigado v mesecu maju dosegel normo s 137,10%, Klemen s 155,77%, Erjavec s 187% in še z imeni drugih, kot so to Magister, Šentur, Ovnik, Pavlin, Potek in drugi. Ta imena so nam svetel primer, s kakim elanom, s kako požrtvovalnostjo in predanostjo veliki stvari delajo naši heroji dela. Njihova imena so znana po vseh naših črnih revirjih in so dobila mnogo posnemalcev. K takim uspehom, ki jih dosegajo naši odlični rudarji, je pripomogla v veliki meri uprava rudnika in sindikalna organizacija, ki dajeta delavcem vse priznanje za njihovo delo in trud. Samo na rudniku Trbovlje je bilo letos že proglašenih 758 udarnikov, izmed katerih so nekateri večkratni udarniki in delajo že za leto 1952.

Proizvodnja se viša in mesečni plani se bodo z dotokom nove delovne sile kmalu izboljšali. Ravno zaradi pomanjkanja delovne sile se morajo naši rudarji boriti s podvojeno močjo, da bi dosegli polletni plan. Razni neupravičeni izostankarji, tridnevni bolniki, to so tisti, ki hočejo živeti na račun našega socialnega zavarovanja, — tukaj je delo in naloga naših aktivistov na rudnikih, da take primere razgaljujejo in šibajo in vodijo ostro, neizprosno in dosledno borbo za odpravo teh izostankov od dela.

Plansko nalogo za prvo tromesečje je rudnik Trbovlje izpolnil s 100,3%, za mesec april s 108,3% in v mesecu maju s 100,5%, medtem ko rudnika Hrastnik in Zagorje svoje planske naloge nista mogla izpolniti. Vzrok je največ pomanjkanje delovne sile in slabe odkopne prilike, s katerimi se morajo boriti posamezni obrati. Z boljšo delovno disciplino bi se stanje po naših obratih precej popravilo in pomagano bi bilo upravam rudnikov ob njihovem delu in skrbi za novo delovno silo. Razni sindikalni pododbori so poslali prostovoljce na delo v produkcijo in ti so z našimi brigadami, ki so si zadale svoje obveze, nakopali že okrog 850 vagonov premoga do meseca junija. Nakopali so ga v jami in na dnevnem kopu rudnika Trbovlje. Ta množina je lep uspeh prostovoljnega dela in zasluži vso pohvalo.

Uspehi, ki jih dosegajo naši rudarji v tekmovanju za izpolnitev svoje proizvodne naloge za prvo polletje, so najboljši dokaz za njihovo neomajno voljo, da bodo plan izpolnili ali pa še presegli. S takimi uspehi se naši rudarji lahko ponašajo.

Tudi kemična tovarna v Hrastniku se bije za polletni plan

Osnovni problem za izpolnitev polletnega proizvodnega plana v kemični tovarni v Hrastniku je vprašanje delovne sile. Druga težkoča tovarne je uporabljanje enih in istih strojev za razne izdelke. V produkcijski plan je tovarna sprejela izdelavo raznih artiklov, niso pa upoštevali v zadostni meri, da je število strojnih naprav le premajhno. Sedaj se postavlja še en mlin. Tako se bodo razbremenile strojne naprave, ki so sedaj preobložene. Nova komora za izdelovanje žveplene kisline že obratuje in dela uspešno. Četudi bo plan dosežen le 75-odstotno, smemo vendar reči, da bo spričo velikega števila proizvodov, ki se izdelujejo na enih in istih strojnih napravah, polletni plan praktično le dosežen 100-odstotno.

Uspeh je dosegla tovarna v proizvodnji zelene galice, ki se uporablja za barvanje volne. V to svrho so vgradili nove naprave in dvignili proizvodnjo tega izdelka v primeri s planom za 100%. Za čim uspešnejšo izpolnitev plana se forsira zlasti več postopkov za železne okside, n. pr. za emajl, steklo, oplaščenje elektrovod, brušenje in politiranje v optični in steklarski industriji. Največja ovira je pa pomanjkanje delovne sile. Manjka je 25 do 30 %. Pri večini del se uporabljajo ženske, ki so se izkazale kot zelo spretne delavke. Za izdelavo žveplenih produktov so potrebovali doslej 7 delovnih moči. Kljub dvigu proizvodnje so znižali delovno silo za 50%. Preje so to delo opravljali moški, sedaj pa je pri tem delu en sam moški, ostale so pa ženske. Za naporno sušenje železooksidnih barvil se sedaj prav tako kot pri drugih delih uporabljajo ženske delovne moči. Delavci so pri delu v tovarni zaščiteni z zaščitnimi oblekami, pri delih pa, kjer imajo opravka s kislinami, celo z volnenimi zaščitnimi oblekami.

Ženske, ki delajo v tovarni, imajo pa otroke, vrše službo izključno samo dopoldne, prav tako se ženske ne uporabljajo za nočno delo. Uživajo vse ugodnosti, ki jih predvideva zakon. Zakonski predpisi se izvršujejo natančno. Uprava podjetja in sindikalna organizacija sta poskrbeli, da dobijo dodatek v hrani, t. j. toplo južino oz. malico, ki jo dobi na delovišču vsak delavec.

Velike težkoče ima tovarna ob razkladanju in nalaganju železniških vagonov. Ker primanjkuje delovne sile, se mora obratovanje čestokrat ustavljati. Povprečno se dnevno razloži in naloži po 4 do 5 vagonov, so pa dnevi, ko pride tudi do 20 vagonov. Minuli mesec so morali nekega dne razložiti 32 vagonov materiala, a so to delo vendar opravili v 8 urah. Samo na izpraznjevanje železniških vagonov odpadejo dnevno 3 do 4 ure.

Sindikalno dvorano, ki jo je pričel graditi lansko leto delovni kolektiv te tovarne, so delavci in nameščenci napravili s prostovoljnim delom. Opravili so nad 1000 prostovoljnih ur. Dvorana, v kateri je prostora za 500 ljudi, je že gotova, manjka ji le še oprema. V zgradbi je lep oder in tudi manjša dvorana za razne sestanke, konference, seje itd., nadalje knjižnica, v kateri je nad 1300 knjig, ki se pridno prebirajo. Pred 14 dnevi so v tovarni izvolili delavski svet, v katerem so najboljši udarniki in delavci. S tem se bodo uspehi v tem podjetju še izboljšali. Kot glavno nalogo pa so si v kemični tovarni zadali, da rešijo vprašanje delovne sile.

Tudi podjetje »Beton« je proglasilo udarnike

Sindikalna podružnica in uprava SGP »Beton« sta dne 12. junija t. l. razglasila najboljše delavce, brigade in posameznike za udarnike.

Proglašenih je bilo 37 udarnikov iz Trbovelj in 12 z gradbišča Hrastnik. Med temi udarniki, ki so zgled požrtvovalnega dela in razumevanja težkoč naše države pri izgradnji naše petletke, so tudi sedem-, šest- in pet-kratni udarniki: tov. Ramić Atif, Ajkić Mustafa, Deutsch Jože, Helinger Stefan in Geršman Jože, poleg teh pa mnogi tri- in dvakratni udarniki. Povprečni procent preseganja norme je 28, najboljši so pa presegli mesečno nalogo tudi za 40, 50 in celo za 58%.

Predsednik sindikalne podružnice je v svojem nagovoru navedel primer izkoriščanja visoke industrijske države nad našo malo razvito državo in velik pomen čimprejšnje izgradnje našega gospodarstva; poleg člana OSS Trbovlje, šefa gradbišča in personalnega referenta podjetja, je pozdravil delovni kolektiv tudi direktor podjetja in mu čestital k doseženim uspehom. Pozval je celotni delovni kolektiv, naj posnema delo udarnikov - herojev in naj si z večjo storilnostjo gradi lepše življenje.

Prikazal je težke ovire, ki so nastale pri graditvi našega gospodarstva z Vzhoda in Zahoda in apeliral na celotni kolektiv, naj prav z delom pokaže vsem nasprotnikom, da zaupamo naši komunistični Partiji, ki pod modrim vodstvom tovariša Tita vodi delovno ljudstvo v srečnejše življenje.

Ponosni smo, da imamo Partijo, ki se ne boji nobenih težav!

Sedmo redno zasedanje OLO Trbovlje

V smislu čl. 60 SZLO sklicuje Okrajni izvršilni ljudski odbor Trbovlje VII. redno zasedanje OLO TRBOVLJE, ki se bo vršilo 17. junija ob 8. uri zjutraj v dvorani okrajnega ljudskega odbora Trbovlje s sledečim dnevnim redom:

I. Uvodni del:

1. Otvoritev in pozdrav.
2. Izvolitev predsedstva zasedanja.
3. Ugotovitev sklepčnosti.

II. Delovni del:

1. Čitanje zapisnika VI. rednega zasedanja.
2. Gospodarsko-politični referat, ki ga poda podpredsednik OILO.
3. Poročilo IO, ki ga poda tajnik OILO.
4. Poročilo sodišča.
5. Diskusija.
6. Poročilo komisij ljudskega odbora:
   a) disciplinske komisije,
   b) verifikacijske komisije.
7. Zaprisega novoizvoljenih odbornikov.
8. Razrešitev in volitev članov IO.
9. Razrešitev in volitev disciplinskega sodišča in disciplinskega tožilca za uslužbence.
10. Razrešitev in volitev sodnikov porotnikov.
11. Odprava nezakonitih sklepov nižjih IO.
12. Poročilo komisije za odloke:
    a) odločba o ustanovitvi Okrajne bolnice,
    b) odločba o ukinitvi uprave okrajnih proizvodnih podjetij,
    c) odločba o spojitvi okrajnega odkupnega podjetja »Mlekopromet« s podjetjem »Živinoodkup«.
13. Ostali predlogi in ukrepi.

Udeležba je za vse člane OLO po zakonu strogo obvezna. Odborniki se morajo izkazati s poverilnicami.

Okrajni LLO Trbovlje
Tajništvo

Elektrarna Trbovlje je dosegla zopet veliko zmago v bitki za petletni plan

Ob važnosti našega petletnega plana, ki so si ga začrtali vsi naši narodi v novi socialistični Jugoslaviji in ki zajema industrializacijo in elektrifikacijo naše države, moramo usmeriti našo pozornost in delo predvsem na stroje, ki so nam porok za izvršitev naših načrtov. Tako vrši n. pr. termoelektrarna v Trbovljah važno nalogo. Čuvati in negovati mora svoje velike stroje za proizvodnjo električne energije, ki daje impulz strojem naše težke in lahke industrije. Elektrarne so srce, ki dajejo našim tovarnam, rudnikom in industriji kri.

V pripravah za kapitalni remont, kjer se vsi stroji elektrarne in tudi najmanjši sestavni deli teh strojev razstavijo, pregledajo, očistijo in popravijo, če potrebno, pa tudi izmenjajo in izdelajo novi in ponovno pripravijo za nadaljnje obratovanje elektrarne, je bil delovni kolektiv te velike električne centrale ob sprejemanju svojih obveznosti zelo razgiban: kaj, kdo in kako bo bolje in hitreje izvršil zaupano mu nalogo.

20. maja t. l. se je ustavil parni kotel, čigar zmogljivost proizvodnje pare znaša 100 t/h. Ta ogromni kotel je bil predan v generalno popravilo — v letni remont.

Skrbno sestavljene remontne brigade so pričele takoj vršiti popravila z največjim elanom. Vsa popravila so se izročila v glavnem 7 brigadam, ki so imele že pripravljen in natančno izdelan remontni plan. Vse glavne faze popravil: mlini, krožni donašalci premoga, obzidava kurišča, notranje in zunanje čiščenje kotla, čiščenje dimnih kanalov, elektro-filter, pregled in popravilo vseh elektromotorjev, merilnih instrumentov, armatur in parnih ventilov, vse te faze dela so se razdelile zopet v podfaze in vsaka teh zopet v normirano število ur, število delavcev itd.

Postavitev realnih delovnih norm pa ni bila lahka naloga. To delo terja mnogo truda, mnogo izkušenj in naporov vsega tehniškega osebja. Posebno priznanje zasluži normirec elektrarne tov. Kuder, ki je pod najtežjimi okoliščinami neutrudno popravljal in postavljal realne norme. Danes smo lahko ponosni. Pred nami so uspehi. Dobro pripravljeni plani, realne norme, dobra organizacija delovnih brigad in priprava vsega potrebnega materiala so predpogoj uspešnega brigadnega sistema dela. Tako lahko z veseljem in velikim ponosom ugotavljamo, da smo velikanski remont elektrarne izvršili 9 dni pred rokom in 12 dni prej kot lansko leto. Veliko priznanje zaslužijo brigadirji, ki so si leto za letom pridobivali vedno več izkušenj. In to ne samo v naši elektrarni, marveč tudi ob remontu kotlov beograjske elektrarne, kjer so v tekmovanju s srbskimi brigadami pod vodstvom tov. Vodopivca zaslužili zastavo in priznanje zvezne vlade in ministra za elektrogospodarstvo. — Veliko priznanje zasluži direktor elektrarne tov. Igor Mervič, ki je s svojim razumnim vodstvom na obratnih konferencah reševal vsa tehnična vprašanja in naloge in smotrno precenil vsak predlog, predno je izrekel odločilno besedo. V času priprav in reševanju najtežjih problemov je osebno sodeloval, prav tako tudi pri sestavi posameznih brigad. Pozdraviti se mora njegov predlog, da pridejo mlajše moči na odgovorna mesta, da si pridobe potrebno prakso, starejši pa da ostanejo v obratu kot svetovalci in opravljajo manj naporno delo, ker zaslužijo pač počitek.

Največje zasluge gredo brigadam tovarišev Sotlarja, Stošickega, Zaletela, Hočevarja, Torlja, Kovačiča in Ctrarja, pod vodstvom glavnega inženirja Javornika in tov. Vodopivca. Kdo je bil boljši je težko reči. Vsi so si prizadevali, da izvrše popravilo čim bolje in solidneje. Uspehi, ki so se dnevno pregledovali na samem delovišču po posebni komisiji, so se prikazovali kolektivu na grafikonih. Prehodna zastavica je plapolala vsak drug dan nad drugo brigado. Brigadirji so se radovedno vpraševali, kdo bo danes dobil zastavico. Tako je brigada tov. Stošickega dne 31. maja z 255-odstotno izvršitvijo remonta dobila prehodno zastavico, na drugem mestu pa je bila brigada tov. Sotlarja, ki je dva dni kasneje opravila svoj remont. ostale brigade pa so končale svoje delo 1—2 dni pozneje.

Vso pohvalo in priznanje moramo še posebej izreči tovarišema Sotlarju in Stošickemu, ki sta pod najtežjimi okoliščinami, v slabem zraku, plazeč se po trebuhu, v sajah in pepelu v dimnih kanalih in ekonomizerjih prva izvršila svoj remont 9 dni pred rokom. Prav tako zaslužijo vso pohvalo brigadirji, ki so vlagali nadčloveške napore za predčasno izvršitev remonta, in to poleg že omenjenih tovarišev Sotlarja in Stošickega še tov. Cirar, Zaletel, Hočevar, Jazbec, Kovačič in Tori. Te napore potrjujejo za 30 do 155% prekoračene norme. Povpreček preseganja norm znaša 144.22%.

Delovni kolektiv je imel pa še druge naloge. Dne 26. maja je ob 23. uri izločil iz obrata turbino, ki je po jakosti ena največjih turbin v Jugoslaviji, in jo dal v letni remont. To odgovorno delo je bilo zaupano obratnemu mojstru Jazbecu in brigadi tov. Hostnika. Brigada je takoj pričela z delom po natančno izdelanem programu. Uspehi so zelo zadovoljivi. Ko so turbino odprli, so opazili pred sabo novo, ogromno, nepredviden delo, ki je terjalo do izbruha konflikta z Informbirojem silno veliko časa za popravilo. Naši strokovnjaki danes ne mislijo na take težave, četudi so še tako velike. Že na prvi pogled rečejo: »To napravimo sami!« — Tako odgovarjamo danes na obrekovanja in laži Informbiroja. Naši strokovnjaki z velikimi izkušnjami v svoji elektrarni in delavnici danes več ne vprašujejo, kdo bo izvršil najtežja in precizna popravila, marveč sami ugriznejo v najtrši oreh. In to store z veseljem in ponosom.

Kolektiv elektrarne pa dela še druge ogromne planske gradnje in montaže. Za zanesljivo in nemoteno obratovanje v zimskih mesecih je zgrajen 5000-tonski bunker za premog, ki se sedaj opremlja. Za polnitev bunkerja se montira nad 400 metrska konstrukcija za transportni trak z najmodernejšim električnim pogonom. Nadalje škraperji, zapornice, tehtnice in prevozni voziček za izsipavanje premogovega prahu. Vse konstrukcije so se izdelale v lastni delavnici. V kratkem bo dana v obrat nova čistilna naprava v kemično čiščenje kotelske vode. V stari Jugoslaviji se take naprave niso izdelovale v naši državi. Danes jih napravimo v svojih delavnicah, če tudi nimamo vseh ustreznih strojev. Kljub velikim težkočam bomo popravili sami transformator za visoko napetost, ki tehta 50 ton. To popravilo je planirano na 30 dni. Toda že prve faze dela so se znižale in plan se je prekoračil za 3 dni. Prevoz transformatorja iz celice pod žerjav je bil planiran na 5 dni; izvršen bo v 3 dneh. Velike zasluge pri teh delih ima nedvomno obratovodja tov. Slapšak. Prav tako montira naš kolektiv najmodernejše stikalne naprave, cel kompleks stikalnih plošč, ki ga je izdelala domača tvrdka »Elektromontaža«, Rade Končar v Zagrebu.

Čeravno vlaga ta kolektiv nadčloveške napore v delo novih gradenj, remontov in proizvodnega plana, bo opravil letos še remont drugega velikega kotla za 60/t pare na uro ter izmenjal lopatice pri turbini II. Ta kolektiv naj bo zgled vsem ostalim kolektivom, kako je treba izpolnjevati planske naloge za čimprejšnjo izgradnjo socializma in lepše življenje našega delovnega ljudstva.

J. I.

Zagorski rudarji v borbi za izpolnitev polletnega plana

Naglo se bliža konec prvega polletja tretjega leta naše petletke. Nekateri kolektivi so že izpolnili polletni plan, drugi si prizadevajo, da bi ga čimpreje dosegli. Tudi zagorski rudarski kolektiv je med tistimi, ki nočejo zaostajati. Poostrili so borbo za dnevno doseganje operativnega plana, ki je zaradi primanjkljaja v januarju in februarju znatno višji. Dosedanji uspehi dokazujejo, da bo plan do konca junija dosežen, ali pa celo prekoračen. Večina rudarjev je uvidela, da je potrebno najostreje postopati proti neopravičenim izostankarjem, izkoriščevalcem socialnega zavarovanja in kršiteljem delovne discipline sploh. Uprava rudnika je razpisala denarne nagrade za najboljše brigade.

Pred kratkim je začela delovati na rudniku Zagorje nova lovilna naprava pri separaciji, ki daje dnevno okoli 40 ton premogovega prahu, s čimer se je povečala produkcija rudnika in bo znatno pripomogla k izvršitvi plana. O tej napravi poročamo v drugem članku. — Kakor vsako polletje v teku naše petletke, bodo ostali zagorski rudarji tudi letos zvesti svetli tradiciji zagorskega rudarskega kolektiva ter častno izpolnili svojo polletno nalogo.

Kolektiv cementarne Trbovlje se vztrajno bori za izpolnitev polletnih planskih nalog

V bitki za dosego polletnega plana je kolektiv cementarne že od početka leta naprezal vse sile, da bo to borbo ob polletju uspešno zaključil. Že v januarju se je pričelo z medsebojnim tekmovanjem posameznih brigad in kamnolomov za večjo produkcijo surovin, t. j. apnenca in laporja. To tekmovanje je pomembno v zimskih mesecih, ko je pridobivanje potrebnih surovin glede na vremenske neprilike otežkočeno. Pozneje se je kolektiv kosal v predčasnem izvršenju remonta tovarne. Tudi v prvomajskem tekmovanju je kolektiv napel vse sile. S temi tekmovanju je kolektiv uspel, da je trenutno v letnem planu tako v klinkerju kot pri mletju in v odpremi celo za nekaj odstotkov preko plana. Vsi ti uspehi kolektiva so tem pomembnejši, ker so pogoji, pod katerimi dela kolektiv, težki. Zlasti v zadnjem času, ko je razmeroma huda vročina, je delo pri pečeh naporno, saj doseže vročina do 50° C. Težkoče je imel kolektiv predvsem v tem, ker so nastajale na strojih nepredvidene večje okvare, in bi bil uspeh lepši, če bi teh motenj ne bilo.

Ravno v zadnjih dneh, ko dosega bitka za plan svoj višek, so zopet nastale poškodbe na motorjih, tako da bo moral kolektiv napeti vse sile, da bo ostal pri uspehih, ki jih je že dosegel.

V tovarni so vsakodnevna posvetovanja partijskh, sindikalnih in upravnih funkcionarjev, ki pretresajo vse možnosti odstranitve nastalih ovir. S teh posvetovanj gredo sklepi in ukrepi med kolektiv, ki jih oceni in izvrši.

Prepričani smo, da bo kolektivu cementarne uspel zmagovit zaključek polletne borbe in da se bo uvrstil med najboljše kolektive v gradbeni stroki.

Proglasitev udarnikov na zahodnem obratu Trbovlje

V soboto 10. t. m. so bili na zahodnem revirju rudnika Trbovlje proglašeni udarniki. Teh herojev dela, ki so dobili ta časten naslov, je bilo 131.

Novih udarnikov je bilo 30, nadalje troje 13-kratnih, šest 12-kratnih, pet 11-kratnih, četvero 10-kratnih, pet 9-kratnih, enajst 8-kratnih, devet 7 kratnih, štirinajst 6-kratnih, enajst 5-kratnih, devet 4-kratnih, dvanajst 3 kratnih in dvanajst 2-kratnih udarnikov.

Te junake dela je pozdravil predsednik sindikalne podružnice. V kratkih besedah je poudaril velik pomen naslova udarnika v državi, ki gradi socialistično družbo. Upravnik obrata tov. inž. Sarlah Rudolf je čestital udarnikom v imenu kolektiva z željo, da bi se tem herojem dela pridružili še ostali. Ob zaključku je naglasil, naj dosegajo take uspehe še nadalje, s katerimi bomo dokazali, da znamo z lastnimi silami graditi socializem za srečo nas vseh. Sledila je kratka zabava.

Uspeh delovnega kolektiva v zahodnem revirju je ponoven dokaz, da trboveljski rudarji odgovarjajo informbirojevcem na vsa njihova obrekovanja z zvestim izpolnjevanjem planskih nalog in lepimi delovnimi uspehi.

Trimesečni večerni tečaj pri OSS Trbovlje

Te dni se je pričel pri OSS Trbovlje trimesečni večerni sindikalni tečaj. Ni potrebno poudarjati važnosti takega tečaja za naše sindikalne podružnice, saj si mnogi od delovnega ljudstva izvoljeni sindikalni funkcionarji niso na jasnem glede dela, ki jih čaka, niti ne vedo, kako naj ga vrše. Posledica tega je, da je sindikalna podružnica s takimi funkcionarji slaba in išče pri OSS direktive za delo, ali pa še celo ne. čeravno mrgoli okrog njih vse polno nalog in dela. Ti funkcionarji v mnogih primerih nimajo osnovnih pojmov o nalogah sindikatov. Posledica takega stanja je, da taki funkcionarji ne morejo razlagati svojim članom pomena in namena sindikalnih organizacij, niti jim nuditi potrebnih informacij itd. Prav nič čudnega ni, da se ob takem stanju člani vprašujejo, čemu in kam naj plačujejo članarino.

Kaj hočemo doseči s tem tečajem? Smoter tečaja je, da usposobi funkcionarje osnovnih sindikalnih organizacij, da bodo zamogli pravilno reševati naloge, ki se stavljajo prednje. Da bodo zamogli reševati probleme, ki se dandanes porajajo v podružnicah. Ob obiskih posameznih sindikalnih podružnic so funkcionarji OSS Trbovlje naleteli na primere, ko je bil potreben revolucionaren nastop proti funkcionarjem zaradi nepravilnih odnosov do raznih ustanov in podjetij. Če je n. pr. organ OSS vprašal funkcionarja, iz kakšnih razlogov ni zavzel v kaki zadevi proti kakemu podjetju stališča, kot bi bilo to potrebno, je dobil n. pr. odgovor: Misliš, da sem neumen, da se bom tolkel z upravo podjetja? Rad bi še nekaj časa delal v podjetju.«

Taka napačna pojmovanja o delu v sindikalnih organizacijah hočemo v tem tečaju odpraviti in si vzgojiti kader ljudi, ki bodo svoji nalogi kos. Po potrebi bodo sledili še nadaljnji tečaji.

Tečaj se bo vršil dvakrat tedensko in sicer ob torkih in petkih v popoldanskih urah od 17. ure dalje. Da se doseže s tečajem čim boljši uspeh, ga bodo obiskovali tovariši, ki imajo veselje do tečaja in seveda voljo do učenja. Vsak torek bodo predavanja, ob petkih pa konference, na katerih se bo preizkušalo znanje tečajnikov.

PREKLIC!

Ukradena mi je bila denarnica z vsemi dokumenti. Razveljavljam sledeče listine: osebno, sindikalno, planinsko in smučarsko izkaznico ter udarniško nakaznico na ime: Koritnik Dominik, Loke 187, Trbovlje I.

Kje so vzroki nedelavnosti ljudskih inšpekcij?

V 17. in 20. številki »Zasavskega udarnika« sta bila priobčena članka o delu in napakah ljudske inšpekcije v Zagorju. Ker ta dva članka nista zajemala celotnega problema, je potrebno, da se podrobneje analizira vloga in delo te pomembne ljudske ustanove.

V času, ko so informbirojevske agenture z vsemi razpoložljivimi sredstvi trobile v svet, da je Jugoslavija prešla v imperialistični tabor na Zahodu, da pri nas ni demokracije in podobno, da bi na ta način zakrile svoje nizkotne namene, so naši narodi z neomajnim zaupanjem v naše partijsko in državno vodstvo uspešno zaključili prvo polovico Titove petletke.

V narodnoosvobodilni borbi in v težkih povojnih letih obnove porušene domovine ter v graditvi socializma v naši državi smo spoznali resnično svobodo in demokracijo, ki nam je ne more vzeti nihče. Naše vodstvo je poznalo visoko politično in moralno zavest delovnega ljudstva Jugoslavije in je za učvrstitev in razširitev res prave ljudske demokracije po prehodnem posvetovanju z množičnimi organizacijami izdalo uredbo o ljudski inšpekciji, da omogoči našim delovnim množicam čim širšo udeležbo pri drž. upravi in kontroli.

Da se ta pomembna ljudska ustanova čim bolj posploši, predvideva pravilnik o volitvah organov ljudske inšpekcije, da se volijo skupine ljudske inšpekcije po vseh osnovnih organizacijah ljudske fronte in v sindikalnih podružnicah. Zaradi tega je potrebno, da izberejo množične organizacije med svojimi člani najzavednejše tovariše, ki imajo čut odgovornosti do zadanih jim nalog in da nudijo skupinam ljudske inšpekcije vso moralno in politično pomoč. Vodstva teh organizacij morajo nadalje staviti vse potrebno, da se volitve skupin ljudske inšpekcije v vseh tudi v najmanjših osnovnih organizacijah izvedejo čimprej.

Oglejmo si pobliže stanje v našem okraju:

82 osnovnih organizacij Osvobodilne fronte je po 10 mesecih do 10. aprila t. l. izvolilo le 32 skupin ljudske inšpekcije ali 39%. 78 sindikalnih podružnic in pododborov je v istem času izvolilo le 22 inšpekcij ali 22%. Iz teh podatkov vidimo, kako majhno pažnjo so polagale Osvobodilna fronta in sindikalne organizacije ljudski inšpekciji kot eni najvažnejših ustanov ljudske demokracije in kontrole.

Da vidimo pobliže, kakšno pomoč so nudile matične organizacije skupinam ljudskih inšpektorjev, poglejmo delo že izvoljenih inšpekcij. Ljudske inšpekcije obstoje že 10 mesecev. 32 inšpekcij, izvoljenih v organizacijah Osvobodilne fronte, je izvršilo skupno 55 predlogov ali 1.9 pregleda na 1 skupino. Od teh pregledov jih je 16 vzela v obravnavo okrajna kontrolna komisija, 1 pregled pa javno tožilstvo, v 38 primerih so pa skupine ljudske inšpekcije ugotovljene napake odpravile same v sporazumu z upravami. — Sa slabše je stanje z ljudskimi inšpekcijami v sindikalnih organizacijah. V istem času je 22 skupin ljudske inšpekcije izvršilo 18 pregledov ali 0.8 pregleda na 1 skupino. Od teh 18 pregledov jih je 6 obravnavala okrajna kontrolna komisija, v 12 primerih so pa skupine ljudske inšpekcije ugotovljene nerednosti uredile v soglasju s prizadetimi upravami.

Ta razčlemba dela nam jasno kaže, da vodstva naših množičnih organizacij niso skrbela za usmerjanje dela ljudskih inšpektorjev, niti jim niso dajale nalog, prav tako niso terjale od ljudskih inšpekcij poročil o izvršenem delu, še manj pa, da bi zahtevale od ljudskih inšpekcij, da poročajo o svojem delu na množičnih sestankih volivcem, ki so jim zaupali tako važno funkcijo.

Uredba o ljudski inšpekciji daje skupinam te inšpekcije zelo široka pooblastila, ki se jih pa inšpekcije niso posluževale. Pri skupno 73 pregledih so skupine ljudskih inšpektorjev pregledale 62 krat trgovsko mrežo, 10 krat gostinsko mrežo, 1 krat pa ekonomijo. Niso pa inšpekcije pregledovale ozir. se zanimale o potrošniških nakaznicah, za zdravstveno in socialno zaščito, za delitev stanovanj, za zaščito pravic državljanov, za borbo proti birokratizmu in razsipništvu, za kršenje delovne discipline, za nepravilno tolmačenje raznih zakonov. uredb, predpisov itd. Tako delajo iz nepoučenosti, ker jih nihče v to ne usmerja, delajo nadalje tako seveda, ker zakona uredb in raznih predpisov ne poznajo.

Iz prednjega vidimo, da ni iskati osnovnega vzroka nedelavnosti ljudskih inšpekcij pri inšpekcijah samih, marveč je osnovna napaka v tem, da vodstvo osvobodilne fronte in sindikalne organizacije ne čutijo potrebe po tem kontrolnem inštrumentu in zanemarjajo delo v tej prevažni ustanovi. Nadaljnja napaka je v tem, da komisija za ljudsko inšpekcijo pri okrajnem odboru Osvobodilne fronte ni do nove reorganizacije v preteklem mesecu ničesar storila za izvedbo volitev pri vseh osnovnih organizacijah. prav tako ni nudila nič pomoči pri inštruiranju nižjih osnovnih organizacij. Da, še več: niti sestajala se ni. Vse delo z ljudsko inšpekcijo je ta komisija prepustila profesionalcu za ljudsko inšpekcijo pri okrajnem odboru Osvobodilne fronte, ki pa sam ni kos vsem nalogam na tako širokem področju dela.

Ker skupine ljudske inšpekcije niso dobile potrebne pomoči od svojih matičnih organizacij, niti se niso na množičnih zborovanjih terjala poročila o njihovem delu, so se nekatere v svojem delovanju pasivizirale, druge pa so padale iz ene skrajnosti v drugo.

Na primer:

Ljudska tehnika terena steklarne v Hrastniku je izvršila pregled ekonomije te steklarne. Ugotovila je, da je upravnik brez dovoljenja uprave podjetja dva prašiča prodal ozir. enega vzel sam. Pri pregledu na kraju samem so organi okrajne kontrolne komisije ugotovili, da je uprava steklarne dovolila upravniku ekonomije, da zakolje enega prašiča za svoje potrebe. Vendar se skupina inšpekcije ni obrnila naprej na upravo podjetja. marveč je vložila prijavo na okrajno kontrolno komisijo.

Drugi primer: meseca maja t. l. je ljudska inšpekcija I. terena OF Trbovlje vložila prijavo na javno tožilstvo, da se poslovodkinja rudniške poslovalnice št. 4 v Trbovljah ne pokorava njenim nalogam. Mnenja je, da poslovodkinja ni delala pravilno, ker se je uprla ljudski inšpekciji, da bi jo obveščala o prihodu novih kontingentov blaga v poslovalnico, da bi na ta način skupina ljudske inšpekcije imela pregled, kakšno blago prihaja v poslovalnico in kako se deli. Ker za to ni nikakih predpisov, ni bila poslovodkinja dolžna, da inšpekcijo obvešča o prihodih novih kontingentov. Seveda ni kršila s svojim ravnanjem obstoječih predpisov. Če ljudska inšpekcija misli, da je bila ta njena zahteva potrebna, bi se morala seveda najprej obrniti na okrajno kontrolno komisijo, da izposluje pri izvršenem odboru okrajnega ljudskega odbora izdanje takega predpisa.

V minulem mesecu je okrajni odbor OF skupno z okrajno kontrolno komisijo organiziral tečaj za grupe ljudskih inšpekcij v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in Radečah. Ker ni bilo v vsnh osnovnih organizacijah potrebnega razumevanja za ta korak, se tečaj vrši le v Trbovljah in Hrastniku. osnovne organizacaje OF v Zagorju in Radečah in tamošnje sindikalne organizacije pa niso poslale v ta tečaj nobenega ljudskega inšpektorja.

Ta odnos do prevzgoje ljudskih inšpektorjev, kot smo ga ugotovili v osnovnih organizacijah v Zagorju in Radečah, da torej v teh krajih ni bilo mogoče prirediti tečajev za ljudske inšpektorje, škodi in onemogoča ljudske demokracije in je vzrok nedelovanja ljudskih inšpektorjev, ne pa kot navaja pisec članka v 20. številki »Zasavskega udarnika« »Kaj je vzrok nedelovnosti ljudske inšpekcije v Zagorju?« Saj je razvidno iz analize dela skupin ljudske inšpekcije, da so vse na okrajno kontrolno komisijo in na javno tožilstvo vložene ugotovitve rešene. Iz tega razloga priporočamo piscu omenjenega članka, da se zanima za udeležbo na tečaju za ljudske inšpektorje in za samo vsebino njihovega dela.

Potrebno in nujno je, da delo ljudske inšpekcije v kar največji meri populariziramo, zaradi tega bo uredništvo »Zasavskega udarnika« uvedlo v svojem listu posebno rubriko »Delo in ugotovitve ljudske inšpekcije«. Svoje ugotovitve naj skupine ljudske inšpekcije redno pošiljajo na okrajno kontrolno komisijo, ta pa bo skrbela za objavljanje primerov, kjer je potrebna javna kritika.

Okr. kontrolna komisija Trbovlje

Z novo lovilno pripravo je rudnik Zagorje povišal dnevno produkcijo za 40 ton premoga

Pri pranju premoga na rudniških separacijah odnaša pralna voda tudi pri najmodernejših napravah znatne množine premogovnega prahu, kar predstavlja pomembno izgubo na produkciji. O omejitvi te izgube so v minulih letih mnogo razpravljali. Predlagan je bil projekt, po katerem bi se s pomočjo raznih filterjev, precejevalnih sit, mogel pridobiti iz pralne vode ves premog. Izvedba tega načrta je bila preračunana na 1 milijon dinarjev. — S tem načinom pridobljeni prah bi vseboval velik odstotek pepela, kar bi v izdatni meri poslabšalo kakovost proizvoda. Zato so ta načrt opustili. O problemu so ponovno razglabljali v mesecu marcu t. l. Izvedla se je izboljšava že obstoječe lovilne naprave premoga v Zagorju. S to izboljšavo se je pridobilo, kakor smo že svoječasno poročali, 15 ton premoga dnevno. Dokončne rešitve tega važnega vprašanje so se lotili glavni inženir rudnika, tov. ing. Malovrh Franc, tov. ing. Jenčič Franc in gradbenik tov. Karlž. Naloga je bila težka, vendar so jo rešili odlično. Treba je bilo najti postopek lovitve premoga iz odpadne separacijske vode, pri katerem bo kvaliteta pridobljenega premogovnega prahu ustrezala zahtevam industrije. Domača in tuja strokovna literatura ni dala v tem pogledu nobenih primernih navodil in nasvetov. Naši domači tehniki so po daljšem študiju izdelali ustrezen projekt, ki je bil pred kratkim izveden. Lovilna naprava sedaj že deluje in daje dnevno povprečno 40 ton premogovnega prahu, ki je dobre kvalitete in uporabljiv za našo industrijo. Izvedba načrta je stala 1 milijon dinarjev, vrednost vsako leto na ta način pridobljenega premoga pa znaša ca 2 milijona dinarjev. Vsa dela na tej lovilni napravi je izvršil z veliko vnemo delovni kolektiv rudnika, pri čemer se je zlasti izkazal kolektiv zagorske separacijske delavnice.

S to novo lovilno napravo se sedaj pridobijo tri četrtine premoga, ki ga vsebuje pralna voda separacije. Tovari inž. Malovrh bo v kratkem napisal strokovni članek o tej lovilni napravi, ki je v naši državi edinstvena.

Kolektiv steklarne Hrastnik se bori za predčasno izpolnitev polletnega plana

Kakor smo že poročali, je kolektiv steklarne v Hrastniku dosegel za svoje uspehe že lansko leto naslov najboljšega kolektiva steklarske industrije v naši državi. Ta zgledni kolektiv tudi letos presega svoje planske naloge stalno. Proizvodni plan za mesec maj je prekoračil za 4, vrednostno pa za 2%. V bitki za produkcijo se ta kolektiv bori za predčasno izpolnitev polletnega plana, t. j. da ga doseže do 24. junija, kakor se je obvezal.

Hrastniški steklarji so že lansko leto pričeli s tekmovanjem za višjo storilnost po načinu Alije Sirotanoviča. To tekmovanje so zajeli množično. Steklarji v Hrastniku so bili med prvimi svoje stroke v FLRJ, ki so znali zainteresirati vse svoje delavstvo za nov sistem dela. V letošnjem letu se je pa nov način dela in tekmovanja že ustalil in postal stalna oblika dela. Znana tekmovanja, ki so se tamkaj vršila vsako soboto, so izenačena z delovnimi uspehi drugih dni. Tako so bili uspehi v proizvodnji preje doseženi ob tekmovanjih v soboto s 150%, danes pa dosega povprečna dnevna proizvodnja, če se v soboto tekmuje, 104 do 105%. Tekmovanje in prizadevanje za višjo storilnost je dobilo v tej tovarni stalno obliko in kar je najvažnejše: uspehi oziroma rezultati v proizvodnji so postali last celote. — Število brigad se je znižalo. Vseh brigad je sedaj 54, ki prekoračujejo normo povprečno za 20%. Število brigad se je znižalo, ker so brigade, ki so se sestavljale iz Nemcev, odpadle, prav tako je velik odstotek delavstva na letnem oddihu.

Nadaljnji uspeh so dosegli hrastniški steklarji z izboljšanjem kvalitete proizvodov in z znižanjem števila lomov. To so dosegli s postavitvijo nove hladilne peči, s čimer se je lom izdelkov zmanjšal za 4%. Hladilno peč so izdelali domači strokovnjaki in je boljša kot druge. — Udarnikov je steklarna proglasila letos 630.

Politično predavanje v Zagorju

V petek, dne 9. junija je bilo v Zagorju zanimivo politično predavanje. Oficer JA tov. Drnovšek Edi je v daljšem referatu obravnaval temo: Razmerje sil v svetu in politika Sovjetske zveze. — Poslušalci so predavanju sledili z velikim zanimanjem. Žal, da udeležba ni bila zadovoljiva. Manjkali so predvsem tisti, ki bi jim bila taka predavanja zelo potrebna, kakor tudi vsi oni, ki so dolžni, da pridejo na taka predavanja.

Mladina prejela nove članske legitimacije

9. junija t. l. se je vršil v radeški šoli pri Zidanem mostu ob 6 zvečer mladinski sestanek, na katerem je mladina tega šolskega aktiva prejela nove članske izkaznice. Sekretar aktiva tov. Sotlar Franc je začel zborovanje in poudaril važnost tega sestanka, zatem pa predal besedo referentu OK LMS, ki je v svojem govoru prikazal delo mladinske organizacije v predaprilski Jugoslaviji in med okupacijo. Za njim je govoril upravitelj šole tov. Berger, ki je pohvalil mladince in mladinke za marljivo in vzirajno delo v tem šolskem letu, nakar je delegat OK LMS razdelil članske izkaznice. Nato je mladina šole priredila kratek kulturni spored z deklamacijami in drugimi točkami. Po tem programu se je razvila živahna prosta zabava. S. K.

RAZGLAS

Zahvaljujem se Tacer Mariji, da je odstopila od tožbe, ter preklicujem vse žalitve, ki sem jih napram njej izrekla po krivici v vinjenem stanju.

Sušnik Jožefa, Trbovlje II-59.

Kako je s popisom setvenih površin v našem okraju?

V času od 1. do 10. junija t. l. se je vršil v našem okraju popis vseh setvenih in ornih površin. Ker so krajevni ljudski odbori našega okraja vodili doslej zelo slabo evidenco o posevkih, je bilo nujno potrebno, da se napravi red in vzame akcija z vso resnostjo v roke in da se za izvršitev tega važnega dela zainteresirajo poleg okrajnih ljudskih odborov vse ostale vaške organizacije in posamezni kmetovalci.

Za izvedbo te važne akcije je okrajni izvršni odbor zadolžil posamezne aktiviste, da inštruirajo krajevne popisovalce o smislu in načinu tega popisa in da do konca te akcije aktivno sodelujejo pri popisu. Spričo različnih podatkov o ornih in setvenih površinah pri posameznih kmečkih gospodarstvih je bil sprejet sklep, da se ob popisovanju premerijo tudi vse orne površine.

Večina naših KLO je takoj pristopila k delu. Zavedali so se važnosti te akcije v polni meri in so popis in merjenje izvršili do danega jim roka. Nekateri krajevni ljudski odbori so pa to izredno važno akcijo omalovaževali in podcenjevali in s tem zavlekli izvršitev popisa. Resnici na ljubo moramo povedati, da so naše množične organizacije nudile izvršitvi te akcije vse premalo pomoči. To se vidi že iz tega, da kmetom niso pojasnjevale važnost tega popisa in potrebo merjenja setvenih površin. Šele ko bodo premerjene vse orne površine, bo mogoče postavljati res realni setveni plan, na osnovi tega plana pa seveda realni odkupni plan.

Akoravno je bil vsem KLO postavljen rok, da morajo do 10. junija zaključiti popise in krajevne rekapitulacije popisa posevkov poslati na okrajni ljudski odbor, so to storili doslej le KLO Senožeti, Jagnjenica in KLO Turje, ki se je v zadnjem času razveseljivo popravil. Precej površno pa je izvršil popis KLO Mlinše, ki sploh ni pristopil k merjenju površin ter je popis setvenih površin izvršil na osnovi izjav posameznih kmetov. Vsekakor se KLO Mlinše s kvaliteto opravljenega dela ne bo mogel približati ostalim krajevnim ljudskim odborom in bo imel zaradi tega pri odkupih velike težkoče.

Na ekonomiji Hotemež smo delali!

V naslednjih vrsticah želim poročati o življenju in delu na ekonomiji Hotemež, ki je vrt trboveljskih rudarjev.

Naloge in napori uprave kakor delovnega kolektiva so velike, ki je, mimogrede omenjeno, po planu štev. lično prenizek, da bi pridelal čim več razne povrtnine, krompirja in druge zelenjave. Trudimo se, da bi v kar največji meri ustregli potrebam naših pridnih rudarjev.

Ne moremo pa sami vsega, zato smo primorani tu in tam zaprositi za pomoč od drugod. In res: v najtežjih časih nam prostovoljno priskočijo na pomoč trboveljske žene, dekleta, pa tudi fantje in še celo možje. Veliko nas pa razbremenjujejo pri raznih težjih delih naši upokojeni rudarji, ki stanujejo tu na ekonomiji.

Tudi predvojaška in mladina obrtne šole v Radečah nam je že prišla pomagat. Vsem tem tovarišem se toplo zahvaljujemo in se priporočamo še nadalje za prostovoljno pomoč.

Navzlic temu smo pa še vedno v zadregi za delovno silo. Naš kolektiv je zaradi tega sklenil, da bomo zdaj, v največji sezoni dela tudi kako nedeljo ali pa delavnik po končanem poklicnem delu žrtvovali nekaj ur svojega prostega časa, da ne bi delo preveč zaostalo.

Zadnje nedeljo smo ta sklep tudi res izvršili. Pred 7. uro se je zbralo 23 tovarišev in tovarišic, izmed katerih se jih nekaj odpeljalo z vozovi po suho seno, traktor je pa odbrnel kosit; ostali so pa šli na polje postavljati fižolovke. »Če bomo vsi pridno prijeli za delo, jih bo do 12. ure zmanjkalo, so tovariši strokovnjaško presodili velik kup fižolovk. »Dobri bomo, če jih bomo postavili do opoldne,« je pristavil mojster Zalokar. In glej ga, šmenta! Nekaj po deseti uri kupa ni bilo več. Kaj pa zdaj? Hajd po motike — in v drevesnico, ki je tudi potrebna opletve in zrahljanja, — je predlagal mladi Ludvik.

Popoldne smo pa pri kozarcu sadjevca ob zvokih harmonike zapeli nekaj domačih. Čeravno je bila harmonika malo hrešče, smo ne le mladina, temveč tudi mi starejši preizkusili gibčnost svojih kolen v nekoliko hitri polki. — Tako smo preživeli nekaj prav prijetnih ur ic. **Soudeleženec**

OBVESTILO

Stanovanjska komisija na MLO obvešča, da so uradne ure samo ob sredah in petkih od 4. do 6. ure popoldne.

Mestno stanovanjska komisija Trbovlje.

V CRD Trbovlje so ustanovili Elektro-strojno zvezo

Spričo potreb v trboveljskih centralnih rudarskih delavnicah, kjer se usposablja nov kader kovinarjev za novi del tovarne rudarskih strojev, se je v okviru Ljudske tehnike 8. junija t. l. vršil v sindikalni dvorani CRD ustanovni občni zbor Elektro-strojne zveze.

Zborovanje je odprl podpredsednik Ljudske tehnike okraja Trbovlje tov. Zalaznik Janez in pozdravil navzoče. Po opravljenih uvodnih formalnostih in po izvolitvi delovnega predsedstva je tov. Lesičar Franc, elektrotehnik, natanko in jasno obrazložil pomen in namen Zveze, ter med drugim poudaril njen pomen, zlasti v CRD kot novoraščočemu podjetju.

Nato je tov. Jager opozoril, kako so v okrajnem merilu že organizirane druge elektro-strojne zveze, ki že uspešno delujejo.

Nadalje je bil z velikim aplavzom izvoljen odbor s predsednikom ing. Babičem Rudolfom, šefom konstrukcijskega oddelka v CRD na čelu.

Ob živahni diskusiji so se na tem zborovanju sprejeli sledeči sklepi:

1. da se bo novoizvoljeni odbor sestal v torek 13. unija;
2. da se vse tehniško osebje, udarniki in racionalizatorji vključijo v elektro-strojno zvezo;
3. da bo ves odbor delal na področju novatorstva in racionalizatorstva;
4. da bo odbor do 1. julija uredil vse potrebno za izdajo članskih legitimacij;
5. da se do prvega kongresa ESZ dvigne članstvo od 61 na 80 članov;
6. da se bo pričel risarski tečaj, ki ga bodo obiskovali člani zveze.

Elektro-strojna zveza bo podjetju lahko mnogo koristila pri dvigu strokovnega kadra in pri izpopolnitvi strojnih naprav, ki niso na takem višku, kot bi morale biti; vsak kovinar ve, da je le z dobrimi stroji in mehanizacijo mogoče dvigniti proizvodnjo, ki jo terja od nas petletni plan, da si tako zagotovimo neodvisnost naše države in blagostanje ljudstva v Titovi Jugoslaviji.

Odbor bo delal pod geslom: »Čim več članov v Elektro-strojno zvezo!«

Delavski svet na Rudniku Zagorje se bo reformiral

Dne 7. junija je imel delavski svet na rudniku Zagorje važno zasedanje. Polagal je račun o dosedanjem delu. Prišel je do zaključka, da je potrebna reforma te važne delavske ustanove. Nekaj tovarišev namreč ni štelo za potrebno, da sodelujejo v delavskem svetu, čeravno jih je delovni kolektiv izvolil in jim zaupal tako važno funkcijo. Iz tega razloga se bodo sedaj v obratih rudnika Zagorje izbrali drugi tovariši, ki bodo imeli potrebno razumevanje za delo v tej važni ustanovi.

Delavski svet tega rudnika je sprejel še druge važne sklepe. Posebno važen je sklep o izvajanju uredbe o povračilu škode, ki jo nekateri delavci povzroče podjetju s svojimi neupravičenemi izostanki od dela. Ta odločba se je pričela izvajati od 10. junija t. l. dalje. Tá ukrep bo zlasti zadel »kroničnee izostankarje.

Delavski svet je nadalje sklenil, da bodo morale proizvodne brigade v rudniku plačati ves jamski les, če bi ga uporabile za druga dela, kot je po svojih dimenzijah določen. Svet nadalje odloča, da se takoj pristopi k normiranju dela pri odbiranju jalovine iz premoga na jamskih deloviščih. S tem se bo izboljšala kvaliteta premoga.

Na zasedanju sveta je govoril tajnik Zvezè sindikatov rudarjev Slovenije, tov. Kamnik Stane o vlogi Delavskih svetov. Imeli smo vtis, da so člani šele s tem referatom dobili potreben pojem o svojih dolžnostih.

Po vseh izgledih bo delavski svet na rudniku Zagorje v prihodnje res izpolnjeval zaupane mu naloge.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki ste ob tragični smrti mojega zlatega moža Tóneta Gošte z nami sočustvovali, darovali cvetje in vence, ter ga spremili na zadnji poti. Iz srca se zahvaljujem tudi obratovodstvu SRD, govorniku tov. Janezu Guni, tov. Gorjupu in delavnici Lakonca, elektro-obratu in avto-parku, vsem darovalcem kakor tudi vsem v hiši.

Žalujoča žena in hčerka Marta

PREKLIC

Proglašam udarniško legitimacijo štev. 34.140 za neveljavno. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na naslov: Ajkič Mustafa, SGP Beton Trbovlje.

Ivan Kosec († Ivan Keše):

Trbovlje v času kapitalistične dobe

Socialni prerez

Dolgo pa rudarji niso uživali tega položaja. Tekom let po vojni se je mednarodni položaj gospodarsko konsolidiral in politično učvrstil — odkriti nastop fašizma (nastop Orjune 1924!) kot protiutež razredno zavednemu delavstvu — borbenost delavskega razreda je bila na splošno oslabljena in že vidimo uspeli manever Trboveljske d. d., ko v letu 1926. črta priborjene draginske doklade in nabavne prispevke brez večjega odpora delavstva. Od tu naprej so dohodki rudarjev stalno padali in to tako sistematično in globoko, da se je zaslužek do danes znižal za celih 60 %. Leta 1926. je zaslužil rudar povprečno 18.000, leta 1933 pa le povprečno 7500 din. Medtem, ko je število delovnih dni padlo za tretjino, je padel zaslužek več kot za polovico, kar naj pokaže »plačilni listek štiričlanskega družinskega očeta najvišje kategorije (kopač) za polovico meseca v letu 1934:

Zaslužek	Posamezno din	skupaj din
5 šihtov à 38 din	190.—	
2 šihta à 38 din	76.—	
	18.—	
	4.—	288.—
Odbitki:		
Davek	2.33	
Pokojninska blagajna	59.50	
Bolniška blagajna	39.—	
Delavska zbornica	2.85	
Konzum: Živila	115.25	
Uporaba inventarja, orodja	8.73	
Razsvetlj, zadruga, godba	10.80	
Vsota odbitkov	238.46	
Čista plača	49.54	
Dolg	—	

Rudar štiričlanske družine, ki je v najvišji plačilni kategoriji, prejme na pol meseca čistih 49,46 din. Med odbitki je všteti 115,25 din za živila v Konzumu. Kako preživeti štiričlansko družino s 115,25 din na pol meseca, ali 230 din za ves mesec je uganka, in pred to uganko stoji že nekaj let rudarjeva žena.

Po »Plačilnem listu« je prejel samec in kopaške kategorije — najvišja mezda — za drugo polovico julija leta 1934:

Zaslužek	Posamezno	Skupaj
Stanarina	20.—	
8 šihtov a 38.— Din	304.—	324.—
Odbitki:		
Davek	4.—	
Starostno zavarovanje	59,50	
Bolniška blagajna	39,—	
Delavska zbornica	2,85	
Orodje	0,83	
Zadruga, vrtec in godba	2,—	
Vsota odbitkov	108,18	
Čista plača	215,82	
Dolg	—	

V tej polovici meseca je bilo osem delovnih dni, medtem ko jih je navadno v tem letu bilo le šest ali sedem. Tako je isti samec zaslužil v polovici septembra, ko so bili štirje delovni dnevi, le 210 din, odbitkov je bilo 108 din in je čistega prejel le 102 din.

Plača ženske-samice po »Plačilnem listu« za polovico meseca znaša v letu 1934: 7¼ delavnika po 23,75 din = = 172,15 din in 20 din stanarine znaša skupno 192,19 din. Odbitki znašajo 58,08 din. Čestega prejme 130 din. Ker ne stanuje v rudniškem stanovanju mora plačati 60 din za stanovanje. Ostane še 70 din.

Da bo položaj rudarske družine še bolj jasen, naj pokažemo kako se preživlja.

Kar se tiče prehrane človeškega telesa, je znanost do danes ugotovila koneveljavna pravila. Kakor je veljavno n. pr. pravilo, da je potrebna gotova količina toplote, ako hočemo segreti leđeno vodo od 0 stopinj do njenega vrenja pri 100 stopinjah, tako je tudi dognano pravilo, da človeški organizem dnevno troši gotovo količino toplote in da je potrošnja tem večja, čim več napora se zahteva od telesa. Stvarno sliči človekovo življenje neprestanemu izgorevanju toplote.

To toploto, da telo obdrži stalno temperaturo in da izvaja razne vrste energije, ki jih trošimo pri vsakdanjem delu) proizvaja dobljena hrana v našem telesu. Razne vrste hrane vsebujejo razne vrste hranilne vrednosti. Te hranilne vrednosti pri hrani ugotovimo na ta način, da izračunamo kakšno količino toplote proizvajajo, to je po kalorijah. Tako je preračunano, da proizvaja 1 kg govedine v človeškem telesu 3200 kalorij, 1 kg krompirja 750 kalorij, 1 kg sladkorja 4000 kalorij itd.

Brigadirji Farčnikove gozdne brigade so se vrnili nazaj v revirje

Farčnikova brigada je prispela 6. junija zmagovito domov. Svoj plan je dosegla v soboto 3. junija ob 10. dopoldne. Vendar je vzlic temu ostala na svojem delovišču še toliko časa, da je svoj kompleks posekala in s tem prekoračila plan za 274 m³. V nedeljo 4. junija je brigada še delala na čiščenju gozda, v ponedeljek pa na poseku suhega in polomljenega drevja. Po končanem delu je brigada uredila svoje prostore in končno pripravila na obračun svojega dela.

Po končanih delih je obiskal brigado direktor LIP, član OK Kočevje ter član izvršnega OOF Kočevje. Direktor Kordež je pred zbrano brigado govoril o nalogah gozdnega gospodarstva v Kočevju in o uspehih Farčnikove brigade. Dejal je: »Vi niste svoj plan samo izvršili, marveč ga tudi prekoračili. Iz tega je razvidno, da ste pojmovali nujnost izvršitve plana. Na drugi strani ste nam pa s svojimi organizacijskimi sposobnostmi in delom dali mnogo izkušenj, ki jih hočemo uporabljati še v nadalje pri izvrševanju našega plana«.

Član izvršnega OOF Kočevje je nato razdelil tovarišem priznanje in pohvalno pismo. V imenu brigadirjev je govoril komandant Lojze., Rekel je: »Ponosen sem, da sem komandant take brigade, kot je Farčnikova, kajti v naši sredini si je priborilo 50 % frontovcev naslov udarnika. Da ste to dosegli, je zasluga Vaše visoke politične zavesti na eni strani, na drugi pa ogromno zalaganje Vaših fizičnih moči pri obdelavi lesa. Zaključno je dejal: Sposobnosti, ki ste si jih osvojili, odnesite domov: razširjajte jih tudi doma v borbi za višjo storilnost dela v industriji in po naših kmetijah.« Nato pa je pristavil: »Ko Vas bo fronta zopet klicala kamor koli, se zavedajte svoje naloge in priskočite s svojimi akcijami vedno prvi, in to z enako zavestjo kot tu v kočevskih gozdovih. — Zaključne besede tovariša komandanta so vsi potrdili z obljubo, da bodo tudi prihodnje leto izvršili svojo nalogo v kočevskih gozdovih. Nato so brigadirji posedli za pripravljene mize in se prav po domače razgovarjali z zastopniki oblasti.

Ko je legal mrak, se je čula borbena partizanska pesem, ki so jo peli brigadirji. Po dobri in okusni večerji so šli vsi k počitku. Naslednji dan, 6. junija, je brigadirje prebudil dežurni tovariš Stane že ob štirih zjutraj, kajti za odhod je bilo še mnogo dela: priprava zajtrka, pakiranje opreme itd. Kmalu se je slišal ropot vozov, ki so se pomikali proti našemu taborišču. In res: takoj po prihodu voznikov je nastalo v taborišču vrvenje. Eni so nosili osebno prtljago, drugi kuhinjsko posodo itd. In že so se pomikali naloženi vozovi v dolino. Na prvem vozu je vihrala zastava druge desetine, ki si jo je osvojila trinajstkrat. Toda tovariši niso bili zadovoljni samo s prehodno zastavico. Ne, dejali so: tudi diagram in stenčas ponesemo domov, kakor tudi nismo pozabili na našo gozdarsko značko. — Tako se je pomikala po številu majhna, po borbenosti in uspehu pa ena najboljših brigad skozi Kočevje.

Že smo na postaji. Vlak se prične pomikati. Potniki nas merijo od nog do glave. Vsi so vedeli, da se vrača v svoje revirje Farčnikova brigada. V vlaku je zadonela pesem trboveljskih frontovcev, ki so jo spremljali tudi ostali. Kmalu je razvila živahna debata, v kateri so naši frontovci ponosno govorili o uspehu svoje brigade, o preskrbi, kako so dosegli in presegli plan. Tako smo morali vse do prihoda do doma odgovarjati na različna vprašanja in vsem povedati, da se drugo leto spet snidemo v Kočevju. Rekli smo: prihodnje leto bomo organizirali tako brigado, da bomo desetine sestavili že doma, kajti izkušnje, ki smo jih napravili letos, nam jasno kažejo, da so imele največji uspeh tiste desetine ki so bile organizacijsko povezane med seboj že s terena samega.

Pot iz Kočevja v naše revirje nas je v živahni diskusiji kmalu pripeljala do Zagorja. Tu so sprejeli brigado sekretar OOOF Trbovlje tov. Kokalj Franc, organizacijski sekretar OOOF tov. Petrič Polde, predsednik MOOF Zagorje tov. Jevšnik Franc ter sekretar MOOF Zagorje tov. Močilnikar. Brigadirji so bili nato povabljeni na kosilo in kozarec vina. Od navzočih predstavnikov oblasti je brigadirje pozdravil tov. Močilnikar, nato pa tovariš Petrič in tov. Jevšnik. Za prisrčen sprejem se je zahvalil v imenu brigadirjev komendant Lojze. Takoj nato so se razdelile med najboljše brigadirje nagrade in priznanja, ki jih je razdelil organizacijski sekretar OOOF Trbovlje tov. Petrič.

Tako je minil mesec dni bitke za naš gozdarski plan, mesec dni skupnega kulturno-prosvetnega in političnega življenja v kočevskih gozdovih ter pridobitev novih izkušenj za nadaljnjo borbo v izvršitvi našega velikega gospodarskega načrta.

Razstava strokovnih šol predelovalne industrije in rudarstva

V času od 17. do 25. junija t. l. bo na Tehniški srednji šoli v Ljubljani odprta letošnja največja republiška šolska razstava.

Razstave ob zaključku šolskega leta so postale že tradicionalne in vzbude vsako leto veliko zanimanje mladine in odraslih. Tako je privabila podobna razstava vseh slovenskih strokovnih šol v letu 1948 več desettisočev obiskovalcev. Medtem pa je strokovno šolstvo, ki mu naše partijsko in državno vodstvo kakor tudi vsa naša javnost posveča posebno pozornost, napravilo v svojem razvoju skok naprej, tako da je tudi v obsežnih prostorih Tehniške srednje šole premalo prostora za celoten prikaz uspehov strokovnega šolstva. Iz tega razloga bodo letos razstave posameznih šol in skupnih sorodnih šol po vseh središčih Slovenije.

Ljubljanska razstava strokovnih šol predelovalne industrije in rudarstva bo prikazovala delo, življenje in razvoj srednjih strokovnih šol: tehniške srednje šole in delavskega tehnikuma v Ljubljani, tekstilnega, usnjarskega grafičnega tehnikuma ter vseh republiških industrijskih šol kovinske, rudarske, tekstilne, usnjarske, lesnoindustrijske, kemijske, gumarske in čevljarske stroke. Posebnost te razstave bo prikaz doma izdelanih učil in njih uporaba. Akcija za lastno izdelavo učil je razgibala vse naše šole; razstava bo pokazala, da se uspešno bližamo rešitvi tega vprašanja. Izdelki učencev bodo pokazali napredek v kvaliteti njihovega dela, razširitev sortimenta izdelkov naše industrije, kjer učenci že za časa šolanja pridno in uspešno sodelujejo.

Obisk razstave bo pripomoček staršem in mladini, ki si prav sedaj izbira svoj bodoči poklic. Prikazane bodo perspektive, ki se odpirajo mladini v posameznih strokah, pogoj za vstop v stroke, način in zahteve strokovnega usposabljanja.

Za obisk razstave je odobren popust na železnici, tako da bo ogled razstave omogočen tudi obiskovalcem iz oddaljenih krajev.

Zakaj v Litiji ne uspeva kulturno-prosvetno delo?

Na povabilo litijskega KSS je trboveljsko sindikalno gledališče uprizorilo v petek 9. junija v Domu fizkulture v Litiji Goldonijevo »Mirandolino«. Dvorana je bila razprodana in publika je bila s predstavo nadvse zadovoljna. Trboveljski igralci so se potrudili in dali vse iz sebe, da zadovoljijo Litijčane, kar se jim je tudi v polni meri posrečilo. Po vsakem dejanju so bili deležni velikega aplavza in so se morali na odru ponovno pokazati. Litijčani se vesele takih gostovanj, ker doma nimajo ničesar. Imajo sicer na razpolago še dosti dober kader igralcev, vendar nimajo niti dvorane, niti primernega odra.

Dvorana je stalno zasedena po članih TD tako, da kulturni delavci nimajo svojega doma, niti kakih prostorov, da bi vsaj imeli vaje za nastope. Oder sam je sicer primeren za manjše uprizoritve, toda po izjavah tamošnjih kulturno-prosvetnih delavcev se ne splača v ta oder ničesar investirati. Dvorana in stranski prostori so v zelo slabem stanju. Prahu in pajčevine je v izobilju. Okenska stekla so razbita, telovadno orodje križem razmetano. Če si vse to pogledaš, dobiš vtis, da se v tem domu ne ve »kdo pije in kdo plačа«. Z eno besedo: uničuje se ljudska imovina in sicer tako nepremičnine kot premičnine, ki stanejo danes ogromne vsote denarja, ne služijo pa v polni meri namenu, za kar so bile kupljene.

Ne poznamo sicer natančneje razmerje med fizkulturnimi in kulturnimi delavci v Litiji, mnenja smo pa, da bi se vendar dala z malo dobre volje z obeh strani rešiti ta zadeva tako, da bi i eni i drugi imeli koristi od dvorane in odra, in kar je glavno: da bi tudi kulturno-prosvetno delo v Litiji zaživelo, kar je nujna potreba glede na industrijski značaj Litije in na bližnji kmečki živelj.

Kinematografi

KINO »TRIGLAV«

predvaja ameriški film

»TARZAN ZMAGUJE«

predstave v soboto 17. junija ob 6 in 8
v nedeljo 18. junija ob 4, 6 in 8.
V sredo 21. junija in četrtek 22. junija ob 6 in 8 pa predvaja sovjetski film
»JAN RAJNIS«

PREKLIC

Preklicujem veljavnost ukradene OF legitimacije na ime Fani Camar ter industrijske nakaznice z 52 točkami na ime Camar Ivan, Trbovlje II/52.

IZJAVA

Podpisana izjavljam, da nisem napram tovarišici Lisec Bredi nikoli izrekla sramotilnih besed.

Roglič Tončka, Loke,
Kisovec 80, Zagorje.

Čim bolj naporno je delo, ki ga kdo opravlja, tem večjo energijo troši organizem. Tako je na pr. dognano, da trošijo duševni delavci trgovci itd. povprečno 2200 do 2400 kalorij dnevno, medtem ko težaki-rudarji, poljski delavci itd., trošijo povprečno 4000 kalorij in vsled tega potrebujejo več in močnejšo prehrano. Na osnovi tega je zagrebška Delavska zbornica postavila splošni povprečni minimum, ki ga potrebuje posameznik za prehrano. Če izpopolnimo ta povprečni minimum z dognanji in podatki dr. Ivaniča, potem dobimo, **da znaša povprečna potreba glavne prehrane za štiričlansko družino na mesec kakor sledi:**

Vrsta živil	množina kg, lit., kos	cene v letu 1934 za kg, lit., kos din	Skupaj din
Krušna moka št. 6	28	2,50	70,—
Koruzna moka	12	1,50	18,—
Krompir	20	0,80	16,—
Fižol	9	3,25	29,—
Riž	3	8,—	24,—
Sladkor	4½	15,—	67,50
Govedina	10	8,—	80,—
Svinjska mast	4½	16,—	72,—
Mleko	30	1,75	52,50
Jajca	45	0,50	22,50
Sveže sadje	12	2,—	24,—
Sir	3¾	15,—	56,25
Maslo	¾	18,—	13,—
		Skupaj:	555,50

Če prištejemo h gornji tabeli še kavo, čaj, sol in druge začimbe, potem moramo računati najmanj 650 din mesečno za povprečno glavno prehrano družine.

Zaposleni rudar štiričlanske družine pa ima za prehrano na razpolago le 230 din mesečno in še to samo tisti, ki je v kopaški kategoriji in zasluži 38 din na delovni dan, po letu 1934. le 37 din, kaj pa šest, sedem in osemčlanske družine, ki niso redke in prejemajo isto plačo, če niso v nižji, to je podkopaški ali vozaški kategoriji in prejemajo 33,25 din, oziroma 28,50 na delovni dan (po letu 1934. le 32,25 din, oziroma 27,50 din). Kaj ostane za obleko in ostale potrebščine? Ali naj uporabi za to onih 49 din, ki mu jih je izplačala družba in ki zadostujejo jedva za par nogavic? Vidimo: storitev zaposlenega rudarja se je zadnja leta podvojila, prehrana pa je padla na četrtino, profiti družbe rastejo, prejemki rudarjev pa v istem razmerju padajo. Delničarji zaključujejo svoje letne »račune zadovoljivos«, rudarske družine pa od gladu umirajo.

Na čigav račun naj torej živi 5430 oseb, ki smo jih opisali v prejšnjih poglavjih in jim nedostaja vsakih življenskih sredstev? Kakor smo videli, so dohodki zaposlenega rudarja samo še toliksni, da se ga ne vodi v statistiki med brezposelnimi in ti tu ne pridejo v poštev. Morda pa občina skrbi za nje. Poglejmo.

Občinska uprava je verna slika današnjih gospodarskih in političnih razmer

Na področju občine leži največje pridobitno podjetje ne le v Sloveniji, temveč v celi državi, zato tembolj čudno zveni trditev, da se občinsko gospodarstvo zvija v gmotnih krčih. Pa je le res, in kakor se zatrjuje, bo občina prisiljena ustaviti vse socialne dajatve.

Pred leti je TPD kot najmočnejše pridobitno podjetje v občini krila 97% vseh občinskih stroškov. Danes ne krije niti četrtine teh. Uživa izjemno stališče in so njene dajatve občini padle za več kakor dva milijona din. Občinska uprava pa potrebuje, kakor sama zatrjuje, za redne in neizogibne potrebščine 4.500.000 din, kar je povsem razumljivo, saj znašajo obresti za dolg in anuitete letno okrog milijon dinarjev. V prejšnjih letih je znašal družbeni davek občini 3,500.000 din sedaj je padel na en milijon. Drugi občinski dohodki, kakor trošarina itd., so padli za 60%. Kje naj dobi občina vire za kritje najpotrebnejših izdatkov? Breme pade na obrtnika in trgovca, kar v praksi pomeni na rudarja, ki je edini konzument. Poleg njega pa še na okoliškega kmeta. V občini je večina (480) malih obrtnikov in trgovcev. Le nekaj jih je, ki so si v teku let napravili večje premoženje Ti mali trgovci in obrtniki predstavljajo danes tisto obubožano meščansko plast, ki se v svojem položaju le malo ali nič ne razlikuje od rudarjev, toda često ravno ti nikakor ne morejo razumeti, da jih skupni interesi družijo z rudarji.

(Nadaljevanje)

Teden matere in otroka v trboveljskem okraju pre ožen

Teden matere in otroka se v trboveljskem okraju zaradi pojavov otroške bolezni ni mogel vršiti v času od 4. do 11. junija. Sklenjeno je bilo, da se ta teden preloži na čas od 25. junija do 2. julija t. l. Vendar delo zaradi tega ni zaostalo. Poživilo se je, zlasti se pripravlja organizacija AFZ na čim boljšo izvedbo Tedna matere in otroka. V pripravljanju na ta Teden so se v Zagorju, Hrastniku in Trbovljah odprle 3 mlečne kuhinje. Organizacija žena je storila vse potrebno, da bo do početka tega Tedna, t. j. do 25. junija v Radečah odprta

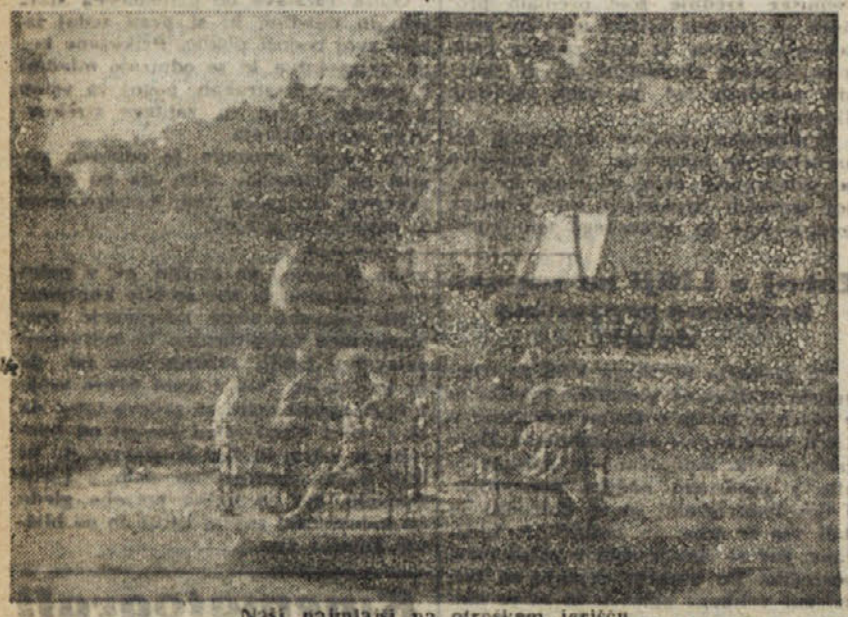

Naši najmlajši na otroškem igrišču

otroška restavracija. Za boljšo preskrbo mater se bo v teku 14 dni odprla nadalje poslovalnica za oskrbovanje bodočih mater v Trbovljah, kar bo tem ženam nedvomno olajšalo nakup blaga, ki ga bodo mlade matere potrebovale. Prav tako se bo do 25. junija odprlo 6 otroških igrišč, od teh 3 v Trbovljah, po eno pa v Zagorju, Hrastniku in Radečah.

Po vsem okraju so se vršila minuli teden zdravstvena predavanja, na samem sektorju v Radečah je bilo 9 predavanj, ki so bila prav dobro obiskana. Tudi v revirjih je bilo več takih predavanj. Organizacija AFZ se z vso marljivostjo pripravlja na volitve v osnovnih organizacijah AFZ. Trboveljske žene so sklenile, da bodo te volitve izvršile v Tednu matere in otroka in jih združile z raznimi prireditvami. — Dobri izvedbi Tedna je posvetil posebno pozornost odsek za socialno skrbstvo pri OLO Trbovlje. V pripravah na Teden matere in otroka se je razširil skrbniški svet pri okrajnem ljudskem odboru, v katerega so se pritegnili referenti za socialno skrbstvo iz vseh centrov. Priredil in izvršil se je tečaj za otroške obiskovalke, ki ga je obiskovalo 63 žena in deklet iz 19 krajevnih ljudskih odborov. Izvršen je bil nadalje zdravniški pregled vseh v počitniško kolonijo sprejetih otrok. Pregledanih je bilo nad 1000 otrok, od katerih odide 270 pod nadzorstvom skrbniških organov na letovanje. Tudi otroške obiskovalke hodijo prav pridno na teren. Najboljše med njimi bodo v Tednu matere in otrok po odseku za socialno skrbstvo nagrajene.

Organizacija AFZ je skupno s sindikalnimi organizacijami okraja pristopila k izdelovanju različnih otroških igrač. V okraju bo v Tednu matere in otroka in sicer na zaključni dan, t. j. 2 julija 13 otroških sejmov. Ta dan bodo nastopili tudi pionirji.

Otroško igrališče v Trbovljah

Zaščita matere-delavke in otroka v Trbovljah

Minil je maj, — mesec, ki je predvsem posvečen materi - delavki in otročku.

Ko se bliža Teden matere in otroka v našem okraju, je vse na delu, da se pripravi čim lepša počastitev mamic, malčkov, šoloobvezne mladine in sploh vsega naraščaja. Ob tej priliki je potrebno, da se grajajo napake nekaterih posameznikov. Izgleda, da nočejo upoštevati zakonov in uredb ljudske oblasti in prisrčnih besed našega velikega voditelja maršala Tita, ki je ob priliki obiskov pionirjev že neštetokrat poudaril: »Da moramo storiti vse, da bosta mati-delavka in otrok dosegla vso zaščito, ki jima pripada.«

Med graditelji naše prve petletke je tudi žena-delavka, ki daje v vseh področjih gospodarstva vse svoje moči za srečnejše življenje otroka, — poleg dela v produkciji pa nosi še težjo skrb, gospodinjiti družini in čuvati, negovati in vzgajati otroke.

Materi z najmlajšim je to delo prihranjeno, saj ima možnost, da odda otroka v popolno oskrbo in varstvo v dečje jasli ali pa v dom igre in dela, — mati s šoloobveznim otrokom pa nosi vse breme sama in mora po vsakodnevnem napornem delu hoditi iz trgovine v trgovino, s trga v mlekarno, iz mesnice k peku, povsod pa čakati dolge ure, da dobi, kar ji pripada. Poleg vsega tega čakanja je pa marsi. katera žena in mati lahko mnogokrat zelo ogorčena zaradi nevljudnosti premnogih prodajalcev.

Če pride taka žena v trgovino in vpraša po raznih živilih, dobi, namesto da bi se ji na vljuden način obrazložile težkoče v preskrbi, malomaren odgovor: »Nič ne vemo, kdaj bodo kaj dali, da bomo lahko prodajali...« Čez kake pol ure pa se začne — prodaja!

Velika vrsta ljudi stoji vsak dan pred pekarijo K. v Trbovljah. Tam se prepirajo žene, rade obrekujejo ljudi, raznašajo razne neresnične vesti, da jim hitreje poteče čas, ko bo prodajalec K. pričel prodajati kruh. Ura je šest zjutraj, ljudje postanejo nervozni, na pragu pa se pokaže »gospod«, ki prične peti jutrnico: »Moje ljube mlade dame in gospe, mir in v vrsto; dokler ne boste tihe, ne bom prodajal nič. Prodajal bom na te in te vrste kart.« Med čakajočimi nastane trenut. na tišina, vrata pa se zapro. Otroci, ki stojijo in čakajo, se pričnejo prepirati, ker jih zebe v noge, saj so jutranje ure postale zopet hladne. Drug prizor: gospod pride in zopet začne: »Ženske, gospe, tovarišice in otroci! Namesto, da stojite tukaj in čakate, pojdite na moje dvorišče. Imam tam za razžagati velik kup drv, le pojdite in jih razžagajte, če hočete, da bomo gradili socializem. Saj moram tudi jaz za vas delati celo noč, potem vam bom pa prodajal kruh.« — Taki in podobni prizori so vsako jutro pred prodajalno kruha. Po trikrat, ali pa še večkrat se prikaže ta »gospod«, predno prične s prodajo in tam pridiguje, tako da prekosi vse trboveljske zvočnike, pri prodaji pa se prav rad prepira z ženskami.

Nujno je, da se zaščitijo žene-delavke in matere pred takimi nevšečnostmi. Moka naj se porazdeli po prodajalnah, na bodo žene in matere lahko pekle kruh same. Nekateri prodajalci živil in kruha pa naj se prevzgoje, da bodo vljudni in da se ne bodo iz ljudi norčevali, pač pa da bodo znali na primeren način prikazati kupcem težkoče preskrbe.

Ko že govorimo o ženi-delavki, je nujno, da se pomenimo tudi o plačah zaposlenih žena. V nekem obratu rudnika Trbovlje so v pralnici zaposlene žene-perice, ki morajo dnevno po 8 do 10 ur opravljati zelo grdo delo. Njih plača že po samih predpisih daleč ne ustreza, ker je pralnica ročna in ni mehanizirana. Tako je neka perica za ves mesec plačana z 2210 dinarji. Kljub urgenci na merodajnem mestu uprave rudnika, se ji plača še ni korigirala.

Ko se je prizadeta pritožila na svojem obratu, so jo napotili na upravo rudnika k za to odgovornemu tovarišu, naj se z njim pogovori. Po obrazložitvi dela in težkoč v pralnici je dobila odgovor: »Meni ne bo nihče diktiral, kako boste plačani, s tem razpolagam jaz.«

Ta tovariš je z delom res zelo obremenjen, vendar bi bilo želeti, da bi se seznanil tudi z načinom odnosov do žene-delavke in plačevanjem za delo, saj je vsem znana parola: Pošteno delo — pošteno plačilo!

Po pojavu otroške bolezni v Trbovljah je ministrstvo za ljudsko zdravje odredilo, da se zapro vse šole in sploh vsa shajališča otrok. Med materami je nastala kljub predavanju in poučevanju po zdravstvenem osebju, da zaenkrat še ni nevarnosti in znakov obolenj, vendar velika skrb za otroke. Ko pa se je pojavil primer obolenja otroka matere-delavke, ki daje vse svoje moči za ostvarjenje srečnejših dni, in je bil prevoz njenega otroka v ljubljansko bolnišnico nujen, se ves dan ni našlo v vsem okraju kako prevozno sredstvo. Kljub nevarnosti za otroka je bilo treba čakati čez noč do drugega dne, da je priskočil na pomoč reševalni avto iz Zagorja, da je prepeljal otroka v bolnišnico.

Tudi vsakega prvega v mesecu je zanimivo stopiti na pošto Trbovlje I. Ko prihajajo na pošto partizanske vdove, matere padlih partizanov in invalidi, je na pošti mnogokrat ogorčenje starih žena, kajti uslužbenec, ki izplačuje invalidnino, ne ve, ali pa ne pos

Veliko veselje imajo z vrtiljakom

misli, da ni vsakdo hodil v višje šole, da bi se tamkaj naučil pravilno izpolnjevati in popisati razne tiskovine in obrazce. Namesto, da bi jim napake z vljudnostjo popravil, se uslužbenec nad njimi dere in vpije.

Težkoče so tudi pri razdeljevanju živilskih kart na MLO; ker morajo matere za oskrbovance v dečjih jaslih karte oddati ustanovi, je mnogokrat veliko razburjenja, ker se uslužbenki na MLO ne ljubi poiskati karte, pa odpravi matere z izgovorom, da je karto prejela ustanova sama. Tako mora mati romati od ustanove na MLO in zopet nazaj. Ko pa se ji v ustanovi izstavi potrdilo, da karte ni prejela, in jo pošlje nazaj na MLO, se tam mati seveda razburi in malo pokrega ter uslužbenki zagrozi s kontrolno komisijo; nato se karta takoj najde.

Da bomo vsaj delno izvrševali vse naloge in uredbe, je nujno, da se odpravijo navedene in še mnoge podobne napake in da se materi z otrokom in ženi-delavki v težkih primerih priskoči z vljudnostjo na pomoč. Šele takrat bomo lahko v Trbovljah govorili o zaščiti matere in otroka.

Tovariši, tovarišice! Ko čitaš naš list „Zasavski udarnik“, pomisli tudi nato, ali si že poravnal naročnino.

Cepljenje proti tifusu

Ker so v industrijskih središčih našega okraja posamezni primeri obolenj za tifusom in je nevarnost, da se v poletnih mesecih pojavi ta bolezen v večjem številu, odreja OLO Trbovlje, poverjeništvo za ljudsko zdravstvo, splošno zaščitno cepljenje proti tifusu za prebivalstvo za vse prebivalce od dopolnjenega 14. leta do dopolnjenega 50. leta starosti v navedenih KLO. V ostalih krajih bo obvezno cepljenje proti tifusu samo za zaposlene osebe pri prometu v živilskih obratih, pri vodovodu in kanalizaciji ter v obratih za osebno higieno.

Opozarjamo, da morajo biti vsi prizadeti cepljeni dvakrat v razmaku enega tedna. To velja tudi za one, ki so bili cepljeni proti tifusu že leta 1949, ker so v teku enega leta že izgubili odpornost proti tifusu.

Da se vsem prebivalcem omogoči udeležba pri cepljenju, bodo zdravniške ekipe prišle na vsako cepišče dvakrat in sicer dopoldne in popoldne. Kdor bo dopoldne zadržan, se lahko cepi še popoldne.

Pozivamo prebivalstvo Trbovelj, Zagorja in Hrastnika, da našo odredbo o obveznem cepljenju proti tifusu sprejme kot ukrep za obrambo in dvig zdravja širokih množic delovnega ljudstva ter v lastnem interesu pride k cepljenju polnoštevilno. Proti kršilcem bomo nastopali z vso strogostjo po zakonskih predpisih.

PLAN CEPLJENJA

Zagorje

Zagorje: prvo cepljenje od 22. junija do 24. junija 1950; drugo cepljenje od 29. junija do 1. julija 1950.

Zagorje, pri cerkvi v osnovni šoli, I. ekipa 22. VI. od 7.—10. in 15.—17;

Zagorje, pri cerkvi v osnovni šoli, I. ekipa 29. VI. od 7.—10. in 15.—17;

Zagorje, Dolenja vas, pri Košenina (gostilna), II. ekipa 22. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Zagorje, Dolenja vas, pri Košenina (gostilna), II. ekipa 29. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Toplice, cepišče v gimnaziji, I. ekipa 23. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Toplice, cepišče v gimnaziji, I. ekipa 30. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Toplice, v Rudarski menzi, II. ekipa 23. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Toplice, v Rudarski menzi, II. ekipa 30. VI. od 7.—10, in 15.—17. ure;

Kotredež, Potoška vas, cepišče pri Drnovšku, I. ekipa 24. VI. od 7.—10 in 15.—17. ure;

Kotredež, Potoška vas, cepišče pri Drnovšku, I. ekipa 1. VII. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Loke, Kisovec z okolico, cepišče v KLO, II. ekipa 24. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Loke, Kisovec z okolico, cepišče v KLO, II. ekipa I. VII. od 7.—10 in 15.—17. ure;

Hrastnik

Hrastnik, gornji del, kolonija, Boben, cepišče pri Logarju, I. ekipa dne 22. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Hrastnik, gornji del, kolonija, Boben, cepišče pri Logarju, I. ekipa dne 29. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Studence, Log, cepišče pri Logarčku na Logu, II. ekipa 22. VI. od 7.—10 in 15.—17. ure;

Studence, Log, cepišče pri Logarčku na Logu, II. ekipa 29. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Srednji del Hrastnika, v Sedemletki, I. ekipa 23. VI. od 7.—10 in 15.—17.;

Srednji del Hrastnika, v Sedemletki, I. ekipa 30. VI. od 7.—10 in 15.—17.;

Kemična tovarna z okolico, cepišče v kemični menzi, II. ekipa, 23. VI. od 7.—10 in 15. —17. ure;

Kemična tovarna z okolico, cepišče v kemični menzi, II. ekipa 30. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Steklarna z okolico, cepišče v menzi Steklarne, I. ekipa 24. VI. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Steklarna z okolico, cepišče v menzi Steklarne, I. ekipa 1. VII. od 7.—10. in 15.—17. ure;

Dol pri Hrastniku in Brnica, cepišče v šoli Dol, II. ekipa 24. VI. od 7. do 10 in 15.—17. ure;

Dol pri Hrastniku in Brnica, cepišče v šoli Dol, II. ekipa 1. VII. od 7. do 10. in 15.—17. ure;

Trbovlje: prvo cepljenje od 19. junija do 21. junija 1950; drugo cepljenje od 26. junija do 28. junija 1950.

Trbovlje

1. teren, trg pri cerkvi v osnovni šoli Trbovlje II, 19. VI., I. ekipa od 7 do 9A in 15.—17. ure;

1. teren, trg pri cerkvi v osnovni šoli Trbovlje II, 26. VI., I. ekipa od 7. do 9. in 15.—17. ure;

2. teren, pri Dimniku, v bivši gostilni Kavšek, 19. VI., I. ekipa od 9.—12. in 17.—19. ure;

2. teren, pri Dimniku, v bivši gostilni Kavšek, 26. VI., I. ekipa od 9.—12. in 17.—19. ure;

8. teren, Njiva, cepišče pri Volkarju, 19. VI., II. ekipa od 9. do 12. in 15.—17. ure;

8. teren, Njiva, cepišče pri Volkarju, 26. VI., II. ekipa od 9. do 12. in 15.—17. ure;

4. teren, od Bergerja do Setinca pri Volkarju, 19. VI., II. ekipa od 9.—12. in 17.—19. ure;

4. teren, od Bergerja do Setinca pri Volkarju, 26. VI., II. ekipa od 9.—12. in 17.—19. ure;

3. teren, gimnazija z okolico, cepišče v gimnaziji, 19. VI., III. ekipa od 7. do 9. in 15.—17. ure;

3. teren, gimnazija z okolico, cepišče v gimnaziji, 26. VI., III. ekipa od 7. do 9. in 15.—17. ure;

5. teren, Dom in vrt do Jereba za klavnico, v Fizkulturnem domu, dne 19. VI., III. ekipa od 9.—12 in 17.—19.;

5. teren, Dom in vrt do Jereba za klavnico, v Fizkulturnem domu, dne 26. VI., III. ekipa od 9.—12. in 17.—19.;

6. teren, Spodnja Terezija, v sindikalnem domu, 19. VI., IV. kipa od 7. do 9. in 15.—17. ure;

6. teren, Spodnja Terezija, v sindikalnem domu, 26 VI., IV. ekipa od 7. do 9. in 15.—17. ure;

7. teren, Zgornja Terezija, Posetje pri Rotarju, 19. VI., IV. ekipa, od 9 do 12. in 17.—19. ure;

7. teren, Zgornja Terezija, Posetje pri Rotarju, 26. VI., IV. ekipa od 9. do 12. in 17.—19. ure;

9. teren, Petelinova vas pri Radeju, 20. VI., I. ekipa od 7.—9. in 15.—17.;

9. teren, Petelinova vas pri Radeju, 27. VI., I. ekipa od 7.—9 in 15.—17.;

11. teren, Bawerjeva kolonija, v Rudarski šoli (Polaj), 20. VI., I. ekipa od 9.—12. in 17.—19. ure;

11. teren, Bawerjeva kolonija, v Rudarski šoli (Polaj) 27. VI., I. ekipa od 9. do 12. in 17.—19. ure;

10. teren, za Cesto, Glažuta, pri Zavrašku, 20. VI., II. ekipa od 7.—9. in 15.—17. ure;

10. teren, za Cesto, Glažuta, pri Zavrašku, 27. VI., II. ekipa od 7.—9. in 15.—17. ure;

12. teren, Zabja vas, v Sindikalnem domu Zapadnega obrata, 20. VI., druga ekipa od 9.—12. in 17.—19. ure;

12. teren, Zabja vas, v Sindikalnem domu Zapadnega obrata, 27. VI., druga ekipa od 9.—12. in 17.—19. ure:

14. teren, Dobrna, v Sindikalnem domu, 20. VI., III. ekipa od 7.—9. in 15.—17. ure;

14. teren, Dobrna, v Sindikalnem domu, 27. VI., III. ekipa od 7.—9. in 15. do 17. ure;

13. teren, Tretja etaža, v Kovinarski šoli, 20. VI., III. ekipa od 9.—12 in 17. do 19. ure;

13. teren, Tretja etaža, v Kovinarski šoli, 27. VI., III. ekipa od 9.—12 in 17.—19. ure;

15. teren, pri Sušniku, v Mladinskem domu, 20. VI., IV. ekipa od 7.—9. in 15.—17. ure;

15. teren, pri Sušniku, v Mladinskem domu, 27. VI., IV. ekipa og 7.—9. in 15.—17. ure;

Na postaji Trbovlje pa cepi ekipa železničarjev, 20. VI., IV. ekipa od 9 do 12 ure;

Na postaji Trbovlje pa cepi ekipa železničarjev, 27. VI., IV. ekipa od 9. do 12. ure;

16. teren, Klek, cepišče pri Kramarju, 21. VI., I. ekipa od 7. do 9. in od 15.—17. ure;

16. teren, Klek, cepišče pri Kramarju, 28. VI., I. ekipa od 7. do 9. in od 15.—17. ure;

Planinska vas, cepišče pri Hribarju, 21. VI., I. ekipa od 9.—12. in 17.—19.;

Planinska vas, cepišče pri Hribarju, 28. VI., I. ekipa od 9.—12. in 17.—19.;

KLO Gabersko in Knezdol, cepišče na KLO Gabersko, 21. VI., II. ekipa od 7.—9. in 15.—17. ure;

KLO Gabersko in Knezdol, cepišče na KLO Gabersko, 28. VI., II. ekipa od 7.—9. in 15.—17. ure;

KLO Čeče, cepišče v osnovni šoli Čeče. 21. VI., II. ekipa od 10.—12. in 18.—20. ure;

KLO Čeče, cepišče v osnovni šoli Čeče, 28. VI., II. ekipa od 10.—12. in 18.—20. ure;

Radeče, cepišče v osnovni šoli, dne 21. VI., I. ekipa od 7.—12. in 15.—19.;

Radeče, cepišče v osnovni šoli, dne 28. VI., I ekipa od 7.—12. in 15.—19.;

Zidani most, cepišče na postaji v Zidanem mostu (za železn.), 21. VI., II. ekipa od 7.—12. in 15.—19 ure;

Zidani most, cepišče na postaji v Zidanem mostu (za železnič.), 28. VI., III. ekipa od 7.—12. in 15.—19. ure.

*

Delavnost šole trgovskih vajencev v Zagorju

Spričo nujne potrebe našega okraja in ustreznega števila trgovskih vajencev je Okrajni ljudski odbor v Trbovljah že v šolskem letu 1948/49 potrdil ustanovitev gospodarske šole za trgovske vajence v Zagorju. Letos je obiskovalo drugi letnik te šole 18 učencev. Vsi so bili pripuščeni k zaključnemu izpitu, ki se je polagal od 6. do 9. t. m. Izpit so opravili vsi učenci in pokazali zadovoljivo znanje. Z odličnim uspehom so končali šolo: Gričar Ljudmila, Gričar Majda, Jeretina Zora, Regancin Robert in Zohar Vilma.

Poleg svojih službenih in šolskih dolžnosti so učenci te šole delali tudi drugod. Mladinski aktiv te gospodarske šoale je eden najdelavnejših v zagorski dolini. Udejstvuje se v raznih kulturnih krožkih, n. pr. v pevskem, gledališkem, folklornem in je tudi že javno nastopal ob različnih prireditvah in proslavah.

Tudi za zaključno šolsko slavnost, ki bo v soboto, 17. junija ob 8. uri zvečer v fizkulturnem domu v Zagorju, se učenci marljivo pripravljajo. Na to slavje se vsa zagorska javnost vljudno vabi.

M. Grešak:

Pomen fotoamaterstva v socialistični izgradnji naše domovine

V našem petletnem planu ni začrtan le velikanski razvoj vsega našega gospodarstva, zlasti industrializacija naše države, marveč postavlja ta plan med svoje prve naloge kulturni dvig najširših ljudskih množic ter vzgojo in usposabljanje strokovnih kadrov za vsa področja naše dejavnosti. Izvršitev te velike naloge podpira v nemali meri tudi »Ljudska tehnika«, v katero so vključena tudi foto- in kinoamaterska društva.

Ta društva zavzemajo v razvoju in uresničevanju našega državnega plana posebno mesto. Izredno vlogo fotografije v filmu in propagandi poznamo vsi; brez fotografije ne more obstajati danes noben znanstven institut, ne šole, kulturne ustanove, industrijska podjetja itd. Fotografija je važen faktor napredka povsod: astronomom zaznamuje pot ozvezdij, vojskovodji potek bitk, zdravnikom slika bolezni, juristom daje slike hudodelcev, umetnikom-slikarjem kopije znamenitih slik, rokodelcem slike modelov, raziskovalcem jezikov važne napise in fotografije redkih pergamentov, pomaga inženirjem, geologom, botanikom, zoologom itd.

Spričo izredne važnosti fotografije je potrebno, da se seznanijo z njo najširše množice, da si vzgojimo čim številnejši kader, s katerim bomo pomagali rešiti tiste naloge našega plana, pri katerih ima fotografija velik delež.

Sodobni fotograf mora biti povezan z vsem dogajanjem okrog sebe. V slike naj zajema delo in napore delovnega ljudstva, na učinkovit način naj popularizira delavca-udarnika in ga s tem daje za zgled drugim.

Z veseljem lahko ugotovimo, da smo ravno v trboveljskem okraju na področju foto- in kinoamaterstva vršili vse naloge s takim uspehom, da smo bili tri leta najboljši v državi. Sele preteklo leto smo to prvenstvo izgubili, kar pa ne pomeni, da morda manj delamo. Povsem naravno je, da nas Ljubljana in Maribor in ostala velika mesta prehite. Dejstvo, da smo ravno v naših revirjih po osvoboditvi prvi v Sloveniji ustanovili foto-klube, prvi organizirali foto-razstave, posvečene padlim borcem itd., dokazuje, da imamo v naši sredi dovolj organizatorjev in strokovnega kadra, ki bo tudi v bodoče porok za razvoj fotoamaterstva v našem okraju.

Res je tudi, da smo napravili več napak, ki nas na poti napredka resno ovirajo. Nujno potrebno je, da te napake takoj odpravimo.

Poglavitni pogoj za uspešno delo foto-amaterskega kluba so ustrezni prostori. Vsak klub mora imeti ustrezen prostor za svoje sestanke in predavanja in imeti mora temnico, ki je dostopna članom ob vsaki uri. Tipičen primer slabega delovanja kluba je iz teh razlogov klub Trbovlje.

Ureditev temnice mora ustrezati sodobnim zahtevam. Povečevalni aparat za formate normalnega kino-filma do 10 × 15 cm in kopirni aparat so osnova za resno delo. Povečevalnih aparatov pa nimajo samo naši klubi. Imajo jih tudi naši krožki. Saj je sam klub v Hrastniku razdelil sedem aparatov, ki se lahko kosajo z najboljšimi inozemskimi izdelki.

Vsak foto-klub, ki izpolnjuje te pogoje, lahko prične z uspešnim delom. Najvažnejše pa je pravo tovariško življenje v klubu in složno sodelovanje vseh članov. Pomanjkanje slednjega je glavni vzrok neuspehov. Iz tega razloga je nujno potrebno, da si na kratko ogledamo, kakšni naj bodo sestanki v naših foto-klubih.

Vodstvo kluba in člani se morajo shajati tedensko enkrat. Ko smo se sestali, pregledamo, če smo izvršili vse zadane si naloge oz. prevzete obveze. Nato napravimo plan dela za prihodnji teden, ki ga moramo seveda izvršiti. Ko je to končano, preidemo na glavni del našega večera, t. j. na kratko predavanje, ki smo ga določili že prejšnji teden. Predavanje naj traja 20 do 25 minut in naj služi kot vzpodbuda za najvažnejše, t. j. za živahno diskusijo. Med diskusijo pobere kak član med navzočimi fotografije, ki smo jih izdelali. Slike se dajo v zaprto škatlo, v kateri se slike prenašajo, nato pa jih po diskusiji pregledamo, kritikujemo in ocenjujemo. Kritika je seveda nepristranska, saj nihče ne ve, čigava je kaka slika.

Kot nadomestilo za tak pregled slik lahko kažemo tudi pozitive, ali pa pregledamo morda novoizišlo revijo »Fotografija«.

S takim načinom dela bo klub neprisiljeno vzgajal svoje člane in jih navajal k sistematičnemu delu, člani kluba pa bodo ob takem delu pridobili sčasoma vse potrebno, da postanejo strokovnjaki, ki se bodo s svojimi deli res odlikovali. Prednosti takih uspehov bodo seveda koristile

Fizkultura in šport

Letni telovadni nastop TD Trbovlje

TD Trbovlje bo imelo v nedeljo 18. t. m. svoj letni telovadni nastop s sodelovanjem vseh oddelkov.

Prireditev se prične ob pol 4. uri popoldne na letnem telovadišču TD Trbovlje.

Ljubitelji telovadbe iskreno vabljeni!

TD Trbovlje.

Nepožrtvovalna igra Rudarja - poraz

Borac (Banja Luka) : Rudar 5:0 (2:0)

Za tekmo v nedeljo 11. t. m. je vladalo v Trbovljah veliko zanimanje, saj se je zbralo na igrišču okrog 2000 gledalcev. Moštvi sta se predstavili v sledeči postavi:

Borac: Cindrič, Ramič, Spaho, Ivanišević, Radaković, Jurič, Mastela, Tešanović, Stipič, Šeširarević.

Rudar: Novak, Traun, Butkovec, Blatnik, Kos, Černe, Sorel, Koncilija, Hudarin, Klančišar, Opresnik.

Po začetnem udarcu je moštvo Rudarja prešlo takoj v napad ter že v prvih minutah ogrožalo vrata gostov, vendar zaradi netočnega streljanja in prevelikega oklevanja ni moglo izsiliti vodstva. Terenska premoč domačinov je trajala do 24. minute, ko so gostje prešli v vodstvo. Po desetih minutah so gostje povišali rezultat, za katerega nosita krivdo Butkovec in Kos, ki sta preveč podcenjevala vratarja. Podane žoge bi Novak z lahkoto lovil, tako sta jih pa hitrejša nasprotnika preigrala in izkoristila ugodne prilike. Oba prejeta gola sta bila popolnoma nepotrebna, sta pa opogumila moštvo Borca, da je v drugem polčasu zaigralo z večjim elanom ter izsililo terensko premoč. Rudar je igral nepožrtvovalno ter dopuščal nasprotniku odvzemanje prvih žog. Obramba Rudarja je bila počasna ter nezanesljiva in nosi razen vratarja vso krivdo za vse tri nadaljnje gole. Največ sta se prizadevala in tudi najbolje igrala oba rezervna igralca Traun in Černe, ki sta nastopila namesto poškodovanega Dolinška in Vodiška, ter rešila Rudarja še večjega poraza. V napadu sta igrala najslabše Opresnik in Koncilija. — Pri sestavi postave naj se v prihodnje pazi, da se moštvo izpopolni s čeprav slabšimi igralci, ki imajo voljo boriti se za svoje barve, ne pa z igralci, ki so v postavi samo zaradi stare tradicije. Klančišar je igral preveč obrambeno ter tekal brez potrebe po vsem igrišču in ga ni bilo ob napadu na svojem mestu, na drugih krajih sta se pa znašla po dva igralca skupaj. Pri Sorlu smo opazili, da lahko dobro igra samo kot krilec. Hudarin se je pa izgubljal in trošil svoje moči v nepotrebnih preigravanjih. Kot požrtvovalen igralec naj se zaveda, da je v napadu pet ljudi, ne pa samo eden. Tudi Blatnik, ki se je zadnje čase precej popravil, tokrat ni zadovoljil. — Igra Rudarja v prazne prostore je še vedno rakova rana moštva.

Sodil je objektivno Damjani iz Zagreba.

Mladinsko prvenstvo Slovenije

Rudar : Branik (Maribor) 2:0 (2:0)

Za mladinsko prvenstvo Slovenije sta se srečala na trboveljskem igrišču v nedeljo 11. t. m. moštvo Branika iz Maribora in moštvo domačega Rudarja. Igra je bila zelo zanimiva. Premoč so imeli mladinci Rudarja ter so že v 13. in 15. minuti prvega polčasa po Arnšku in Zupančiču postavili končni rezultat. Vsi igralci razen Savška in deloma tudi Laznika z zelo netočnimi odbojnimi udarci so zadovoljili ter vložili trud za dosego zmage. Napad je imel precej ugodnih prilik, ki jih pa zaradi oklevanja ni izkoristil.

Z nacionalizacijo industrije, prometa, kreditnega sistema, notranje in zunanje trgovine je Ljudska skupščina storila velikansko revolucionarno delo

Natečaj

za sprejem učencev v industrijske rudarske šole Generalne direkcije za rudarstvo LRS

Za vzgojo novih rudarskih kadrov sprejmemo v industrijske rudarske šole v Zagorju, Velenju in Kočevju večje število učencev v starosti od 15. do 17. leta.

Pouk, ki traja tri leta, je teoretičen in praktičen. Po končanem šolanju polagajo učenci zaključni izpit. Absolventi šole imajo možnost do nadaljnjega študija na rudarskem delavskem tehnikumu v Trbovljah in na rudarskem odseku Srednje tehnične šole v Ljubljani.

Stroške šolanja in vzdrževanja učencev (stanovanje, hrana, obleka, obutev, perilo, šolske potrebščine in drugo) krije država. Učenci so nastanjeni v internatih pod vodstvom vzgojiteljev. Poleg celotne oskrbe prejemajo mesečno od 500 do 1300 din nagrade za svoje osebne in kulturne potrebe. Učenci, ki ne stanujejo v internatih, prejemajo mesečno štipendijo v višini od 1500 do 2500 din.

Prosilec mora izpolnjevati sledeče pogoje:

1. da je državljan FLRJ;
2. da je telesno in duševno zdrav;
3. da je dovršil osnovno šolo;
4. da 1. septembra 1950 ni mlajši kot 15 in starejši kot 17 let;
5. da se obveže po končanem šolanju ostati v službi podjetja najmanj 6 let.

Prošnji je treba priložiti sledeče listine:

1. Potrdilo o državljanstvu FLRJ;
2. rojstni list;
3. zadnje šolsko spričevalo;
4. kratek življenjepis, socialno in domovinsko stanje, bivališče in poklic staršev;
5. pismeno obvezo staršev ali varuha, da ostane prosilec po dovršenem šolanju v službi podjetja najmanj 6 let.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z 10 din, in navedbo natančnega naslova prosilca naj se vložé do 1. avgusta 1950 osebno ali priporočeno po pošti Upravi industrijske šole tistega rudnika, na katerem se učenec želi šolati. Podrobna pojasnila se dobe na željo pri upravah navedenih šol.

Generalna direkcija za rudarstvo LRS
Uprava za strokovni dvig kadrov.

Nekaj besed o trboveljskih modelarjih

V Trbovljah deluje že dalj časa modelarstvo, vendar tega žal večina Trboveljčanov niti ne ve, čeravno je modelarstvo zanimivo in lepo področje Ljudske tehnike. Glejmo, da bomo imeli čim več modelarjev, ki se bodo poznejе izurili v motorne in jadralne letalce in padalce, ki bodo ponesli sloves jugoslovanskega letalstva v svet.

Kako se je pravzaprav razvil Aeroklub v Trbovljah? Kdaj in kako? — Kmalu po osvoboditvi in sicer leta 1946 je zbral tov. Pokorn Franci nekaj mladih ljudi in jih začel poučevati v gradnji letečih modelov. Delavnico so imeli v fizkulturnem domu. Ko pa je tov. Pokorn odšel iz Trbovelj, je modelarstvo zaspalo. — Proti koncu leta 1947 so se modelarji zopet organizirali in dobili prostore v prizidku glasbene šole. Ko so zgradili nekaj modelov, so se udeležili društvenih tekem letalskega društva Proletarec iz Zagorja. Tu je zasedel tov. Skalin prvo mesto in dobil v nagrado maketo. Nekaj modelarjev je odpadlo, toda vzlic temu so drugi delali in se udeležili republiških tekem kot ekipa Proletarca Zagorje. Zasedli so peto mesto. Najboljši čas je imel tov. Hodej: 6 min. 56 sek. Model je bil še dalje v zraku, toda komisija ga ni videla, zato tudi niso mogli meriti časa. — Število članstva je naraslo. Preselili so se v bivšo gostilno Božič, kjer so priredili razstavo. Udeležili so se II. zveznega letalskega zleta v Rumi in zasedli izmed 36 ekip 18. mesto. Tov. Pokorn je imel model v zraku 4. min. 51 sek. in bil najboljši v ekipi Proletarca. S seboj so imeli tudi največjo leteco maketo »Orao«, ki je bila lokrati največja na vsem zletu. Razprtina kril je merila 4,06 m. Ko so prišli iz Rume, sta se tov. Skalin in Hodej udeležila III. republiških tekem v Ljubljani. Tov. Skalin je zasedel 2. mesto v kategoriji letečih maket in 3. mesto v kategoriji svobodnih modelov. Za nagrado je dobil 4 knjige in album s slikami tekem. Model iz kategorije svobodnih konstrukcij je bil v zraku 28 min. 56 sek., nato pa je odjadral proti Smarni gori, kjer je pristal. Bil je v taki višini, da ga komisija ni videla niti z daljnogledom, zaradi tega in dalje merila.

Modelarji imajo tudi svoje križe in težave. Izseliti so se morali, ko je njihove prostore potreboval rudnik za rudniški internat. Modelarji so dobili prostore v nekdanji konjušnici poleg gimnazije. Prostori so temni, vlažni, električna napeljava ni dobro napeljana, tla so hrapava itd. — Naši modelarji bi potrebovali primernejše prostore. V januarju so se osamosvojili od letalskega društva Proletarec Zagorje in ustanovili Aeroklub Trbovlje. Predsednik je tovariš podporočnik Tomaž, podpredsednik pa tov. Skalin. Sedaj je delo nekaj časa počivalo, toda kmalu so prenehali z lenarenjem in pričeli s pripravami za IV. republiško tekmo v Ljubljani. Članov ima Aeroklub okrog 50, kar je malo.

Takšen je torej razvoj modelarstva v naši dolini. Prijavljajte se v Aeroklub Trbovlje! Prijave sprejemata tov. Hodej in tov. Pokorn vsak dan od 9. do 11. ure in od 17. do 19. ure v delavnici poleg gimnazije. Vključujte se v Aeroklub Trbovlje, kjer boste imeli lepo razvedrilo z gradnjo modelov in pripomogli k večjemu razmahu modelarstva v Trbovljah.

K. F.

Zasavski ocvirki

Trgovina v Trbovljah postaja res kulturna. Tako moraš, če hočeš dobiti kilogram češenj, kupiti še grah, če hočeš kupiti v prosti prodaji tekstilno blago, moraš vzeti še otroške igračke — tanke, če potrebuješ pralno sodo, moraš seveda vzeti zraven še pipce in podobno. — Nekateri ljubitelji alkoholnih pijač se sedaj zelo boje, da bodo morali kupiti v prihodnje poleg vina še vodo...

Na vidnem mestu v obratnih prostorih naše elektrarne se še vedno blešči napis v nemščini: »Slikati je strogo prepovedano!« — Ne vemo, čuva li uprava elektrarne ta napis kot spomin na čas okupacije ali pa služi morda ta napis kot objekt za študij o izdržljivosti nemških barv...

Pri nas v Trbovljah so se na raznih krajih pojavili novi modeli »ringelšpilov«. Konštrukter te priljubljene igrače je napravil otrokom, pa tudi odraslim mnogo veselja, na drugi strani pa veliko jeze in žalosti. Otroci se vozijo kar po več ur, dokler niso vsi zeleni in se jim »obrne« želodec. Matere jih pošiljajo v trgovino ali pa po mleko, otroci pa — hajd — na ringelšpil. V trgovini zamudi seveda moko ali maščobo, mleko pa vzame, ga postavi na lep sončen kraj in — pokvaujeno je. Doma pa poje šiba in solze teko...

Odrasli se vozijo seveda ponoči. Če pride kak »okajen« na vrtiljak — tudi če ima dober želodec — se mu njegova »draga« vsebina že po najkrajšem času tako radikalno premeša, da hiti za plot — in preklinja ringelšpil... (Izumitelj oz. konštrukter te nove igrače za male in »velike« otroke je mislil seveda najboljše; njegovega imena nočemo izdati, ker bi sicer dobil preveliko naročil — verjetno pa tudi od staršev kako neljubo »zahvalo«)...

Uredništvo Trbovlje = Uprava rudnika Trbovlje — Tiskarna Slovenskega poročevalca — Urejuje uredniški odbor Trbovlje.

klubu samemu, saj bosta njegovo ime in ugled ob takem delu rasla.

Ob tej priliki še nekaj!

Čeravno je fotografija postala tudi pri nas last najširših množic, je vendar med nami še mnogo ljudi, ki ne vedo, da je pri izumu fotografije doprinesel velik delež naš človek. Slovenci prav hudo grešimo, ko govorimo o zgodovini fotografije, ker običajno prezremo našega izumitelja Janeza Puharja.

Niti tri leta za tem, ko so Francozi objavili svojo iznajdbo, je naš Puhar izumil fotografiranje na steklene plošče. Fotografiral je s pomočjo žvepla, joda, živega srebra in alkohola. Puharjev izum je bil svojevrsten, a predolgo ga je skrival, in ni z njim predrl. Tega je kriva tedanja duhovščina, ki mu je prepovedala delo, češ da je »s hudičem v zvezi«. Janez Puhar ima še več drugih zanimivih iznajdb v fotografiji, ki so mu jih v tedanjem kulturnem svetu priznavali. Na londonski razstavi je bil leta 1851 za svoje fotografske izdelke odlikovan, leta 1852 pa je postal član Pariške akademije, ki mu je izročila diplomo, v kateri mu priznava njegove zasluge in ga imenuje kot iznajditelja fotografije na steklo.

Da bi lahko delal še dalje na izpopolnitvi fotografije, je Janez Puhar ponudil svoj izum dunajski Akademiji znanosti s prošnjo, naj mu podeli fotoaparat z objektom, ki jih je takrat ravno izdelal Voigtlaender. Na Dunaju so njegov postopek objavili, aparata pa Puharju niso dali.

Edina priznanja, ki jih je naš Puhar dosegel, so bronasta kolajna iz Londona, diploma iz Pariza ter objava njegovega izuma v znanstvenem časopisju. Danes je Puhar v obširni foto-literaturi popolnoma pozabljen, kar pa ni čudno, saj ga celo doma ne poznamo. Tudi v zadnji knjižici profesorja Hlupiča ni omenjen. Edina dosedanja spomenika, ki ju Puhar le ima, sta njemu posvečen »Zbornik slovenske fotografije«, ki ga je izdal Fotoklub Ljubljana, in »Puharjev dom«, ki so ga postavili ob 100-letnici fotografije hrastniški fotoamaterji.

Iz gornjega razvidimo, da smo tudi mi Slovenci mnogo doprinesli k ustvaritvi velikih zamisli. S širjenjem foto- in kinoamaterstva bomo pa prinašali duševno hrano širili umetniški čut in plemenitejšo izobrazbo vsem, ki goje in se zanimajo za fotografijo. Ena izmed naših nalog naj bo, da napravimo lepo fotografijo dostopno najširšim ljudskim množicam. Z gojitvijo take fotografije, zlasti pa dokumentarne, bomo ohranili in zapustili našim naslednikom vidne dokaze o našem delu in uspehih in naših plemenitih prizadevanj.